

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Gemeenschappelijke Markt in het groeiproces van de economische integratie

Spreekbeurt gehouden door Prof. Dr Gaston CRAEN, sekretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken, voor het Rechtsgenootschap Leuven, op 18 september 1960

I. Inleiding.

A. Theoretische benadering van het begrip « integratie ».

In de economische terminologie van na de tweede wereldoorlog zien we het begrip « integratie » steeds vaker opduiken. Gesteld wordt, dat de integratie de oplossing betekent van vele economische problemen waarmee Europa voortdurend heeft af te rekenen en die de ontwikkeling van dit oude werelddeel in de weg staan. Men gaat aan het begrip « integratie » een bijna magische kracht toeschrijven, kracht welke in staat zou zijn aan Europa zijn vroegere economische macht en luister bijna automatisch terug te schenken.

Laten we trachten het begrip eerst theoretisch te benaderen. Economische integratie duidt op een ontwikkelingsgang, op een groeiproces, waarbij binnen een bepaalde geografische ruimte een economische eenwording wordt verwezenlijkt. Deze eenwording heeft betrekking hetzij op het gehele economische leven, hetzij slechts op een of meerdere economische sectoren. Een dergelijke economische vervlechting wordt mogelijk doordat binnen de geografische ruimte, die twee of meer eenheidsstaten kan omvatten, dezelfde concurrentievoorwaarden heersen of worden geschapen, zodat zich een evenwichtige economische ontwikkeling kan voltrekken.

De integratie, zelfs als eindstand van een dergelijk groeiproces, is noch definitief noch stabiel. Zij wijzigt zich als gevolg van de voortdurende wisselwerking van de economische factoren, die bepalend zijn voor het economische evenwicht. Samenfattend beantwoordt de integratie derhalve aan een labiele economische evenwichtstoestand binnen een geografische ruimte als resultaat van een eenwordingsproces.

Gedurende het integratieverloop kunnen spanningen en wrijvingen optreden en diepgaande structurele

verschuivingen plaats grijpen. Zowel de overheid als het bedrijfsleven moeten trachten deze aanpassingsproblemen tijdig te voorzien, er de oorzaak en aard van bepalen, hen in hun ontwikkeling volgen en zelfs beïnvloeden. Dergelijk beleid kan wellicht tot resultaat hebben, dat economische sectoren en individuele ondernemingen zich met meer kennis van zaken op de integratie voorbereiden en ertoe besluiten een programatische verwezenlijking na te streven der noodzakelijke aanpassingen aan de concurrentievoorwaarden op de uitgebreide markt. Gebrek aan doorzicht en andere tekortkomingen op het stuk van de aanpassing kunnen slechts een teleurstellende en vaak onherroepelijke economische achterstand of teruggang verwekken vooral wanneer het onomkeerbare karakter van bepaalde verwezenlijkingen de mogelijkheid tot herkansing uitsluit.

Tussen twee of meer economische eenheden wordt de mogelijkheid ener integratie geschapen wanneer deze eenheden, doelbewust, door het afsluiten van een economische unie of door enig andere methode tot het bereiken van een nauwe economische toenadering, na verloop van tijd, een nagenoeg volledige fluiditeit tussen hun respectieve markten willen verwezenlijken. Essentieel voor dergelijke methoden is, dat zij een harmonisatie of een eenmaking moeten beogen van alle economische factoren die, direct of indirect, de concurrentievoorwaarden beïnvloeden.

De verwachte voordelen van een integratie houden rechtstreeks verband met de grotere economische mogelijkheden waaraan men zich, binnen het raam van een grotere binnenlandse markt mag verwachten. In hoofdzaak gaat het om volgende punten :

— optimale vestigingsvoorwaarden als gevolg van een betere arbeidsverdeling en een meer uitgebreide vestigingskeus;

— oprichting van grotere produktie-eenheden met meer rationele uitbatingvoorwaarden, lagere produktiekosten en een sterkere concurrentiekracht;

— mogelijkheid tot financiering en uitvoering van investeringsprojecten, die zowel de financiële als economische en industriële mogelijkheden van de individuele partners te boven gaan;

— het scheppen van wezenlijke waarborgen inzake economische stabiliteit en veiligheid;

— vestiging tegenover derde landen van de positie der geïntegreerde eenheid.

Hoe komt de integratie tot uiting?

Uiteraard is de samensmelting van twee of meer eenheidsstaten — waarop integratie in feite neerkomt — geheel verschillend van een of ander chemisch of fysisch proces waarmee men allicht, in gedachten, geneigd zou zijn een vergelijking te maken. Economische eenheden laten zich nu eenmaal niet tot een nieuwe eenheid samensmelten zoals, volgens een voorafbepaalde, systematische en nauwkeurige werkmethode, uit b.v. twee of meerdere metalen een legering met vereiste eigenschappen wordt gemaakt.

Als grondstelling bij het nastreven ener integratie geldt bij herhaling, dat elke lidstaat hieraan zijn medewerking verleent, in de vaste overtuiging dat de eigen economie hieruit, globaal, een grotere activiteit, een maximale tewerkstelling en derhalve ook een hoger welvaartpeil zal putten. Dit uitgangspunt is zeer belangrijk. Het leidt tot de noodzaak er, gedurende het ganse integratieverloop en ook na het bereiken van de integratie, over te waken, dat aan deze verwachtingen permanent wordt voldaan.

Het integratieproces zet in vanaf het ogenblik dat met de harmonisatie der concurrentievoorwaarden een aanvang wordt gemaakt. Na de doorvoering van deze harmonisatie voltrekt deze integratie zich verder.

Het groeitempo van het integratieproces hangt uiteraard samen met het afbouwritme van de beschermingsmuren binnen dewelke zich de bestaande economische structuur heeft kunnen ontwikkelen. Het verdient aanbeveling, vooral wanneer deze bescherming hoog was, bij de afbouw geleidelijkheid na te streven temeer daar het integratieproces op het ganse economische bestel in al zijn vertakkingen en geledingen betrekking heeft.

Van de integratie wordt verwacht, dat hierdoor uiteindelijk de economische ontwikkeling der lidstaten zal mogelijk worden in functie van de eigen structurele kenmerken en mogelijkheden van de geïnficeerde markt en niet meer van deze der individuele nationale markten. Deze laatste gaan, op het economische vlak geleidelijk de positie innemen van provincies in een eenheidsstaat. Door het vrije verkeer van goederen, diensten, personen en kapitalen voltrekt zich tussen die lidstaten onderling een economische vervlechting, die zich o.a. kan uiten door een grondige structurele hergroepering van het bedrijfsleven.

De bestaande bedrijven zullen langsom meer de gevolgen der geleidelijk vrijer wordende concurrentievoorwaarden op een groeiende «interne» afzetmarkt aanvoelen. Het betreft zowel de sterkere mededinging vanwege de lidstaten, die zij op de «nationale» markt zullen ondervinden, als de eigen stijgende afzetmogelijkheden bij deze lidstaten.

Deze vrijere concurrentiemogelijkheden op een ruimere markt dwingen tot aanpassing der bestaande bedrijven. De bedrijven, beziel met een actieve ondernemingsgeest, passen zich aan omdat zij van de geboden mogelijkheden een optimaal gebruik wensen te maken; de andere worden er toe gedwongen, willen zij niet van de markt worden verdrongen. Rationali-

satie der industriële en/of commerciële bedrijfsvoering en het in overeenstemming brengen van de grootte van de onderneming met de dimensies van de gemeenschappelijke markt zijn problemen, welke zich hierbij kunnen stellen. Een rationaliserend effect kan eveneens worden bereikt door fusie of door conversie, waarmee soms sluiting van bestaande bedrijven is gemoeid ofwel het sluiten van afdelingen in bedrijven, overbodig geworden door de mogelijkheid van internationale uitwisseling der aldaar gefabriceerde producten.

Het uitschakelen van ondernemingen, die blijk geven van een gemis aan voldoende levenskracht bij de nieuw geschapen concurrentievoorwaarden, behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Uiteindelijk doet zich het geval voor, dat geheel nieuwe produktie-eenheden worden opgericht, volledig aangepast aan de grootte van de gemeenschappelijke markt.

Uit een en ander zal een gegroeide behoefte aan kapitaal ontstaan, gezien voor vele ondernemingen de financieringsbasis zal dienen verbeterd of verruimd. Het scheppen van een algemeen gunstig investeringsklimaat door de overheid wordt hierdoor noodzakelijk, zonder dat op dit gebied evenwel tussen de verschillende partnerlanden uitgesproken artificiële factoren van onevenwicht mogen optreden.

De nodige nuchterheid is nochtans geboden bij het nagaan van de mogelijke vormen en wegen van structurele aanpassing in het bedrijfsleven.

Men mag zich dit integratieproces niet voorstellen als een systematisch en harmonisch verloop, dat ook in de tijd noodzakelijkerwijze een karakter van geleidelijkheid en progressiviteit zal vertonen. Een voortdurende waakzaamheid en aanpassing aan de omstandigheden zal nodig zijn naarmate de integratie verder doorbreekt. Dit is de verantwoordelijkheid zowel van de overheid als van de bedrijfsleiders uit de privé-sector.

B. Hoe ontwikkelde zich de Europese integratiegedachte in ons land?

Het streven naar economische integratie is niet nieuw, zeker niet in België. Reeds in de periode tussen de twee wereldoorlogen werd in die richting gezocht. De Belgisch-Luxemburgs-Economische-Unie of kortweg de B.L.E.U. bestaat inderdaad reeds sedert 1921. Na de mislukking van de Oslo-conventie in 1932 stelde Koning Albert, in een brief aan de toenmalige eerste-minister voor, een douane-unie met Nederland te vormen. De onderhandelingen die hierop volgden vonden hun weerslag in de «Convention d'Ouchy», die een gemeenschappelijk buitentarief voorzag samen met de geleidelijke afschaffing — over een periode van 10 jaar — van de binnentarieven. De realisatie van deze conventie kon echter niet gebeuren door de tegenkanting van de derde landen, inzonderheid van Engeland. De idee was hiermee niet opgeborgen en in de periode tussen 1 september 1939 en 10 mei 1940 vonden er drukke onderhandelingen plaats, onder andere omtrent de gezamenlijke economische neutraliteit. Het was tenslotte onder de oorlog, nl. op 21 oktober 1943, dat de drie betrokken regeringen, te Londen, het Benelux-verdrag voorbereidden en ondertekenden.

De pogingen tot economische eenmaking, die voor het ogenblik aan gang zijn, kan men niet losmaken van een meer algemeen streven naar politieke eenheid.

Na de tweede wereldoorlog werd de gedachte van

een «politieke eenheid», voor het eerst in 1946 door Churchill te Zurich verdedigd. Als concrete uitwerking van dit idee kunnen wij beschouwen: de oprichting van de Raad van Europa en de poging tot ratificatie van de Europese Defensiegemeenschap. Het is ongetwijfeld de mislukking van deze laatste die een accentverschuiving in de hand werkte. Van het politieke plan ging men zich nu bewegen naar het economische plan. Men was immers tot het besef gekomen dat de politieke eenheid niet in één slag zou kunnen verwezenlijkt worden en dat men eerst zou dienen over te gaan tot meer beperkte en concrete realisaties.

Ondertussen trad op 1 januari 1948 het Benelux-Verdrag in werking. Dit verdrag voorzag het afschaffen der douanerechten tussen de aangesloten landen en het verwezenlijken van een gemeenschappelijk buitentarief. Benelux zelf is echter te eng, en toen in 1948 de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking werd opgericht, die 16 Europese landen bijeenbracht, waren de drie regeringen hiervan dan ook warme voorstanders. Het vertrekpunt van de E.O.E.S. was de verdeling van de naoorlogse Marshall-hulp aan Europa, maar onmiddellijk werd de Europese economische eenmaking als doel gesteld. Het oprichten van de Europese Betalingsunie, waardoor de betalingsmogelijkheden die de Europese handel belemmerden, voor een groot deel werden opgelost, was een grote stap in de goede richting.

De E.O.E.S. streefde ook naar een verlaging der douanetarieven en naar het afschaffen der invoerbeperkingen. Hoewel ze er in lukte een deel der invoerbeperkingen op te heffen, kende ze geen succes op het terrein der douanetarieven.

In 1950 deed Minister Schuman het voorstel tot het vormen van een gemeenschappelijke pool voor de Franse en Duitse kolen- en staalproductie, wederom met een politieke bijgedachte. Hierbij sloten naderhand ook Italië en de Beneluxlanden aan, zodat we in 1951 stonden voor de oprichting der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. De beperkte gemeenschappelijke markt, die aldus tot stand werd gebracht, was de hoeksteen voor de verdere uitbouw van een meer algemene Europese, economische integratie.

Op 1 en 2 juni 1955 kwamen de Ministers van Buitenlandse Zaken der zes landen van de E.G.K.S. bijeen te Messina. Op deze vergadering werd een intergouvernementeel comité ermee belast de middelen te bestuderen, die zouden toelaten de weg naar de verwezenlijking van de Europese integratie verder op te gaan. Dit Comité, dat zijn werkvergaderingen gehouden heeft te Brussel onder het voorzitterschap van de heer Spaak, diende zijn verslag in op de Conferentie van Venetië op 28 mei 1956. Het verslag bracht de gedachte in reliëf, dat de Europese Staten afzonderlijk niet bij machte waren om de noodzakelijke inspanningen te leveren inzake investeringen en opzoekingen die voor de ontwikkeling van de economie en van de techniek vereist waren, terwijl ook de afzet der produkten op de afsluiting van de markten stootte. Het bleek dus noodzakelijk een ruime zone van gemeenschappelijke economische politiek op te richten, nl. de gemeenschappelijke markt. Dit veronderstelt een actie op drie gebieden: de verwijdering van de hinderpalen die zich stellen tegen de transacties, de normalisatie van de concurrentie en de uitbreiding van de nationale economieën.

Als gevolg van de beslissingen getroffen te Venetië kwam daarna te Brussel een intergouvernementele Conferentie bijeen met het doel ontwerpen van verdrag op te stellen, het ene betreffende de gemeen-

schappelijke markt en het andere betreffende Euratom. Tevens bereidde men een vorm van associatie voor van de overzeese gebieden met de op te richten Europese economische eenheid.

Deze werkzaamheden die gehouden werden te Brussel Hertoginnedal waren beëindigd op 9 maart 1957. Het verdrag betreffende de Europese gemeenschappelijke markt samen met het verdrag betreffende Euratom, werd op 25 maart 1957 te Rome ondertekend, en in de loop van hetzelfde jaar werd het door de verschillende landen bekrachtigd zodat de eerste uitwerking op 1 januari 1958 kon aanvangen.

II. Basisprincipes van het Rome-verdrag en de belangrijkste economische punten

Wat is nu feitelijk de Gemeenschappelijke Markt? Door het verdrag van Rome werd een Europese economische gemeenschap opgericht, die geleidelijk dient tot stand te worden gebracht. De overgangperiode die aanving op 1 januari 1958 zou 12 jaar belopen en gaan over drie stappen van vier jaar. Deze overgangperiode mag ten hoogste met drie jaar worden verlengd.

De gemeenschappelijke markt slaat op alle produkten, met uitzondering van diegene die ressorteren onder de bevoegdheid van de E.G.K.S. of van Euratom.

Drie principes beheersen de gemeenschappelijke markt:

1. haar geleidelijke realisatie;
2. de onherroepelijkheid van haar evolutie;
3. het verbod over te gaan tot gelijk welke op de nationaliteit gebaseerde discriminatie.

De actie van de gemeenschap is zeer ruim en omvat in grote trekken hetgeen volgt:

— afschaffing, tussen de staten-leden, van de douanerechten en kwantitatieve beperkingen op de invoer en op de uitvoer van de goederen, evenals van alle andere maatregelen met een gelijkaardig effect;

— de opstelling van een gemeenschappelijk toltarief en van een gemeenschappelijke handelspolitiek ten overstaan van de staten niet-leden;

— de opruiming, tussen de staten-leden, van alles wat het vrij verkeer van personen, prestaties en kapitalen kan hinderen;

— de bepaling van een gemeenschappelijke politiek op gebied van landbouw en vervoer;

— de instelling van een regime dat er voor zorgen moet dat de concurrentie op de gemeenschappelijke markt niet ontwricht wordt;

— de toepassing van procedures die toelaten de economische politieken van de staten-leden te coördineren en aan het gebrek aan evenwicht in hun betalingsbalansen te verhelpen;

— het op elkaar instellen van de nationale wetgevingen in de mate die nodig is voor de werking van de gemeenschappelijke markt;

— de oprichting van een Europees maatschappelijk fonds, met het oog op het verbeteren van de tewerkstellingsmogelijkheden van de arbeiders en het bijdragen tot de verhoging van hun levensstandaard;

— de oprichting van een Europese investeringsbank, bestemd om de economische ontwikkeling van de gemeenschap te vergemakkelijken door het invoeren van nieuwe hulpbronnen.

— het oprichten van een associatie met de overzeese landen en gebieden, met het oog op het verhogen van de uitwisselingen en om gemeenschappelijk de inspanning tot de economische en sociale ontwikkeling na te streven.

Hetgeen ons interesseert is hoe men nu de uitvoering van dit programma wil verwezenlijken en vooral hoe men wil komen tot het afschaffen der douanerechten en der kwantitatieve beperkingen en het bevorderen van de principes van de vrije mededinging binnen de lidstaten.

In werkelijkheid richt het Verdrag een douane-unie op. Dit houdt dus in dat de douanerechten tussen de lidstaten uitgeschakeld worden en dat een gemeenschappelijk tarief voor buitenlands gebruik zou opgesteld worden. Tevens dienen de kwantitatieve beperkingen ter zijde gesteld.

Deze objectieven wil men verwezenlijken volgens een nauwkeurig vastgelegd tijdschema waarvan de ontwikkeling automatisch en onherroepelijk is.

Zonder te zeer in bijzonderheden te treden kan de processus als volgt geresumeerd worden:

Wat het intra-verkeer betreft moeten de douanerechten bij de invoer etape-gewijs en progressief verminderd worden, om op het einde van de overgangperiode, d.i. na 12 jaar (15 jaar) te komen tot nul.

De douanerechten bij de uitvoer moeten reeds afgeschaft zijn bij het einde der eerste etappe (na 3 jaar).

Steeds in het intra-verkeer, mogen geen kwantitatieve invoerbeperkingen meer worden opgelegd en na één jaar, d.i. vanaf 1 januari 1959, werden de bestaande bilaterale contingenten omgevormd in globale contingenten, de totale waarde der globale contingenten werd op die datum ook met 20 % verhoogd. De volgende jaren dienen de contingenten telkens met 20 % te worden verhoogd om tegen het einde van de overgangperiode totaal afgeschaft te zijn.

Ten overstaan van het handelsverkeer met derde landen geldt de volgende regeling: een gemeenschappelijk Douanetarief wordt opgesteld en de toepassing ervan wordt ook progressief en etappe-gewijs geregeld met de bedoeling een aanvaardbaar parallelisme tot stand te brengen tussen de intra-vrijmaking en het externe protectionnisme.

In feite heeft de uitwerking van dit gemeenschappelijk buitentarief, en zijn geleidelijke toepassing, aanleiding gegeven tot grote moeilijkheden, gezien de belangentegenstellingen tussen de Verdragspartners.

Hoewel het in dit korte bestek niet opgaat, het Verdrag in zijn geheel te ontleden, willen wij toch even blijven stilstaan bij de manier waarop het de concurrentie wil normaliseren.

In hoofdzaak gaat het om volgende regels:

- de ententes zijn verboden behalve wanneer zij nuttig zijn; dit geldt eveneens voor de monopolies in de mate dat deze de vrijheid van koophandel aantasten.

- de dumping is verboden evenals de discriminatie in de binnenlandse belastingheffingen.

- staatshulp is in principe uitgesloten, behalve wat betreft sommige sociale en specifieke economische hulpverleningen in het Verdrag vermeldt.

- er bestaat een verbod van discriminatie bij de binnenlandse beperkingen en er dient gestreefd naar de aanpassing der nationale monopolieën.

- een procedure is voorzien voor de harmonisatie van de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn omtrent de gelijkheid van lonen voor mannen en vrouwen.

- De Staten verbinden er zich bovendien nog toe, een politiek van evenwicht in hun betalingsbalansen na te streven, hun financiële politiek te coördineren, de betalingen vrij te geven en zich wederzijds bijstand te verlenen in geval van moeilijkheden.

- tenslotte werden er ook nog bepalingen opgeno-

men die een gemeenschappelijke handelspolitiek voorschrijven.

Tot daar dan de opsomming van een aantal principes die in de toekomst verder praktisch zullen uitgewerkt worden en onze westerse economieën in hoge mate zullen beïnvloeden.

III. De instellingen van de Gemeenschap.

De organisatie en de uitbouw van de Gemeenschappelijke Markt vereisen vanzelfsprekend coördinatie en leiding. Het is, niet zonder belang even, heel in het kort, de voornaamste instellingen in herinnering te brengen die tot de uitbouw der Gemeenschappelijke Markt bijdragen.

De Commissie waakt over de toepassing van het Verdrag en beschikt over beslissingsvolmachten. Zij brengt ook adviezen uit over de aanhangige problemen. Zij bestaat uit negen leden; er mogen echter niet meer dan twee leden van dezelfde nationaliteit zitting hebben.

De Raad van Ministers beschikt over belangrijke beslissings- en coördinatievolmachten. Hij beraadslaagt bij eenvoudige of gekwalificeerde meerderheid. Bij deze laatste worden de stemmen op speciale wijze in evenwicht gebracht (België 2/17).

De Vergadering. De parlementaire vergadering telt 142 leden waaronder 14 Belgen. Haar taak bestaat er in controle en censuur uit te oefenen op de Commissie. Zij vervangt de Gemeenschappelijke Vergadering van de E.G.K.S. en vormt het gemeenschappelijk parlementaire orgaan van de drie Europese Gemeenschappen.

Het Hof van Justitie verzekert de eerbiediging van het recht. Het is gemeenschappelijk voor de E.G.K.S., Euratom en de Gemeenschappelijke Markt.

IV. Versnelling van de economische integratie.

A. Redenen en oorzaken.

Het Verdrag is nu meer dan twee jaar in voege en men heeft geconstateerd dat de verwachte voordelen reeds in het aanvangsstadium zo merkbaar waren dat de aarzelende voorzichtigheid van de ontwerpers van het Verdrag door de feiten was voorbij gestreefd.

Vandaar dat de gedachte ingang vond de oorspronkelijk aanvaarde « timing » te herzien en de ontwikkeling te bespoedigen.

Dit is zo belangrijk dat het passend is aan dit verschijnsel der « acceleratie » de volgende beschouwingen te wijden. Hier wordt immers weer eens het bewijs geleverd van wat bij de aanvang werd betoogd, en wat de strekking is van deze uiteenzetting, nl. dat in het economisch integratieproces niets definitiefs is en alles steeds evolueert zoals in elk levend organisme. Hier ook geldt de wijsheid van de oude filosoof: « Panta rhei, ouden menei ». (Heraclitos).

Reeds vorig jaar diende de Belgische Minister van Buitenlandse Zaken voorstellen in, die bekend staan als het « Plan Wigny » waarin onder meer gevraagd werd om de uitvoering van het Verdrag der Europese Economische Gemeenschap in een versneld tempo te laten gebeuren. De heer Wigny stelde voor om als definitieve einddatum der eerste etappe 31 december 1961 daar waar het Verdrag de mogelijkheid openlaat deze te verlengen tot 1964. Verder suggereerde hij eveneens de duur van de tweede en de derde etappe op twee jaar te brengen. Dit zou betekenen dat de overgangperiode slechts loopt tot einde 1965 in plaats van 1970 (1973).

Deze versnelling ligt in de lijn van het liberale beleid.

dat de Gemeenschap ten aanzien van het handelsverkeer met het buitenland heeft willen invoeren; trouwens, het Verdrag voorziet een mogelijke versnelling. Hoe eerder de economische integratie tot stand komt, des te spoediger en des te zekerder zullen de Zes een dynamische en liberale handelspolitiek kunnen voeren.

Hieromtrent heeft de Commissie haar aanbevelingen bij de Raad ingediend op 26 februari 1960. Zij was van oordeel dat de eerste twee jaren van de uitvoering van het Verdrag van Rome hebben aangetoond dat een versnelde totstandkoming van de Europese Economische Gemeenschap mogelijk en noodzakelijk is.

Inderdaad, einde 1959 was de toestand op vele essentiële punten helemaal anders dan deze bij het sluiten van het Verdrag. Dit is, volgens de heer Hallstein, het geval in vier opzichten. In de eerste plaats door de ontwikkeling van de conjunctuur, vervolgens door de wijze waarop de economie en in het bijzonder de ondernemingen zich aan de Gemeenschappelijke Markt hebben aangepast; in de derde plaats door de onderlinge aanpassing van het economisch beleid der Lid-Statens sinds twee jaar, en ten slotte door de noodzaak voor de Gemeenschap om zo spoedig mogelijk een eenheid met een eigen persoonlijkheid te vormen, zodat de buitenwereld haar onherroepelijk zal aanvaarden.

De betekenis van de versnelde uitvoering van het Verdrag ligt evenzeer op het terrein van het economisch beleid als op dat van de politiek zonder meer. Uit het oogpunt van economisch beleid vormt de versnelde uitvoering een sterke impuls tot het vrijmaken van economische krachten. Naar binnen zal zij de hinderpalen en de aarzelingen wegnemen die hier en daar nog een letsel vormen voor de omschakeling op de nieuwe realiteit en zij zal dientengevolge het proces versterken van de expansie waarin zich de economie bevindt. Naar buiten gaat het er om, de invloeden nog te versterken die van de oprichting der Gemeenschap uitgaan ten gunste van de ontwikkeling van de vrije handel over heel de wereld. Op politiek terrein dienen we te wijzen op de gevaren die gelegen zijn in de expansiepolitiek van het Sovjetblok. Het Oosten bezit met de « Raad voor Wederzijdse Economische Hulp » een instrument dat zich voortreffelijk leent tot een politiek van geleide buitenlandse handel. Met deze handelspolitiek kan inderdaad een gevaarlijk wapen in de strijd gebracht worden. Men ziet daar immers een geweldig inkoopmonopolie met behulp waarvan onderontwikkelde landen, via de aankoop van moeilijk te verkopen grondstoffen in een toestand van afhankelijkheid kunnen worden gebracht.

De wijze van toepassing van de versnelde uitvoering heeft twee aspecten:

— voor het gedeelte van het Verdrag waarvoor een tijdschema is voorzien, zou de versnelde uitvoering hoofdzakelijk neerkomen op een snellere totstandkoming van de Douane-Unie;

— op de andere terreinen, waarvoor het niet mogelijk is de mate van versnelling nauwkeurig te bepalen, zouden de Lid-Statens moeten bevestigen dat ze zich bewust zijn van de bestaande problemen en zouden ze nieuwe initiatieven moeten nemen met het oogmerk de eenheid van het Verdrag te handhaven.

B. Voorstellen en onderhandelingen.

Vanzelfsprekend namen alle partners niet dezelfde houding aan tegenover een mogelijke versnelling. De twee extreme stellingen werden geformuleerd door Frankrijk en de Benelux-partners, inzonderheid door

Nederland, terwijl Duitsland en Italië een tussenpositie innamen. De grootste moeilijkheden deden zich voor bij het bepalen van de landbouwpolitiek, terwijl men ook rekening wilde houden met de weerslag die een eventuele versnelling met zich zou brengen in de verhoudingen tot de Zeven.

Frankrijk wou de intra-tariefverminderingen die in het Verdrag voorzien zijn tegen 1 januari 1962 reeds in voege brengen op 1 juli 1960. Dit betekent dat op die datum reeds een vermindering zou doorgevoerd zijn van 30 %. De eerste toenadering van de nationale tarieven tot het gemeenschappelijk buitentarief zou moeten gebeuren op 1 juli 1960 in plaats van op 1 januari 1962. De vermindering zou 30 % moeten bedragen van de afwijking van het gemeenschappelijk tarief, of voor de tarieven die minder dan 15 % afwijken moet het verschil zelfs geheel vervallen. Frankrijk legde dus vooral de nadruk op de snelle totstandbrenging van het Gemeenschappelijk buitentarief. Nederland wees vooral op de nadelen die hieraan vast zaten voor de landen met een laag tarief; traditioneel vrijhandelsgezinde landen zouden hierdoor immers verplicht worden hun invoertarieven bijna zonder overgangperiode te verhogen, hetgeen zeker geen gunstige indruk zou laten bij hun handelspartners.

In elk geval was men in de zakenwereld de mening toegedaan, dat het niet opging de kwestie lang « hangende » te houden. Daar de Gemeenschappelijke Markt toch een werkelijkheid in wording is, betekent een al te lange periode van aanpassing en onzekerheid een ernstige handicap voor de investeringsplannen der industriëlen.

C. Tijdschema der versnelling.

De beslissing die de Raad in mei van dit jaar genomen heeft omtrent de versnelling der uitvoering van het Verdrag van Rome, is in feite een combinatie van de verschillende standpunten en voorstellen.

1. Betreffende de tarieven en de contingenten.

Wat betreft de invoerrechten, deze zullen op 31 december 1960 afgebroken zijn met 30 % (het Verdrag zelf voorziet tegen die datum slechts 20 %). Tegen die datum zullen alle landen éénzelfde douanomenclatuur hebben, afgestemd op het Gemeenschappelijk Buitentarief. Op 31 december 1961 zal een nieuwe vermindering plaats vinden van minstens 10 %. Omtrent een mogelijke bijkomende verlaging op 31 december 1961 zal de Raad in de eerste helft van dat jaar beslissen.

Parallel met de afbraak der douanemuren voltrekt zich ook de verruiming der contingenten. Dit draagt in ruime mate bij tot het verhogen der mogelijkheden op de binnenlandse markt der Gemeenschap. In 1959 en 1960 werden de contingenten reeds met 20 % verruimd, thans wordt voorzien dat alle contingenten voor industriële produkten zullen afgeschaft zijn op 31 december 1961. Op deze datum zal Europa dus 3 jaar vooruit zijn op het geplande tijdschema wat betreft de afbraak der douanetarieven en acht jaar vooruit wat betreft de opruiming der kwantitatieve beperkingen.

Er bestaat vanzelfsprekend een nauw verband tussen de verlaging van de douanerechten binnen de Gemeenschap en de instelling van het gemeenschappelijk buitentarief. Indien de eerstbedoelde maatregel gedurende lange tijd zou worden toegepast zonder het tegenwicht van een gemeenschappelijk buitentarief, zou het gevaar ontstaan dat het handelsverkeer zich in belangrijke mate zou verleggen. Om dit tegen te gaan,

zal op 31 december van dit jaar een aanvang gemaakt worden met de invoering van het gemeenschappelijk buitentarief. Bij deze eerste aanpassing worden de rechten die hoger liggen dan het gemeenschappelijk tarief hiermede gelijkgesteld en de rechten die lager liggen worden op 80 % ervan gebracht. Dit is een voorlopige verlaging tot dat de resultaten bekend zijn van de komende tariefonderhandelingen in het kader van de G.A.T.T. waarvan men verwacht dat zij een tariefvermindering van 20 % met zich zullen brengen.

2. Verdere voorzieningen op douanegebied, waarvan de uitvoering afhankelijk is van bepaalde elementen.

Naast de reeds genomen beslissingen betreffende de versnelling van de Gemeenschappelijke Markt zijn er nog een aantal voorzieningen op douanegebied, waarvan de uitvoering afhankelijk is van bepaalde elementen. Een paar daarvan stipten we reeds aan in de loop van dit betoog. Zo zal onder meer de Raad van Ministers vóór 30 juni 1961 moeten beslissen over het al dan niet doorvoeren op 31 december 1961 van een verdere bijkomende vermindering met 10 % van het binnentarief voor industriële landbouwprodukten. Deze beslissing is afhankelijk van de conjuncturele toestand. De verlaging van het gemeenschappelijk tarief met 20 %, die alleen werd doorgevoerd voor de berekening van de aanpassingen, zal geheel of gedeeltelijk worden geconsolideerd tijdens de tariefonderhandelingen begin 1961 in het kader van de G.A.T.T..

Verder werd er ook nog beslist dat de bestaande contingenten voor industriële produkten ten opzichte van derde landen zo spoedig mogelijk zullen opgeheven worden. Een middel om de discriminatie t.o.v. derde landen te milderen werd reeds geboden bij het doorvoeren van de eerste twee verminderingen van de binnentarieven. Een derde land kon eenzelfde verlaging bekomen op voorwaarde dat het toe te passen recht niet onder het gemeenschappelijk buitentarief viel. Bij de derde afbraakoperatie is een gelijkaardige mogelijkheid geboden maar nu onder beding van wederkerigheid.

3. Beslissingen betreffende de landbouw.

De vraagstukken die verband houden met de landbouw zijn van zeer diverse aard. Er is vooreerst het verschil tussen het niveau van het inkomen van de landbouw en het inkomen van de andere economische sectoren; dit verschil vertoont zelfs de neiging toe te nemen. Men moet er toe komen de vraag en het aanbod van landbouwprodukten zodanig te regelen, dat de vitaliteit van het grootste aantal landbouwbedrijven wordt verzekerd zonder de ontwikkeling van de andere economische sectoren te belemmeren. Dit vergt een gemeenschappelijk prijzenbeleid en de harmonisatie van de produktiekosten. Deze laatste zijn dikwijls erg verschillend wegens de uiteraard regionale structuur van de landbouw.

Om de expansie van de landbouw in Europa tot stand te brengen zal men structuurhervormingen moeten invoeren. Met inachtneming van het statuut van het familiebedrijf dient men aan te sturen op een steeds toenemende industrialisering van het platteland. Dank zij deze industrialisatie zal men een voordeliger bezigheid kunnen verschaffen aan de ondernemers die de economisch niet renderende bedrijven hebben verlaten. Een vooruitziend constructief landbouwbeleid zal dus grootscheepse investeringsprogramma's vergen.

Een mogelijke regeling van de Europese landbouwproblemen werd bestudeerd en samengevat in het

plan Mansholt. De uitvoering van dit plan voorzag onder meer dat het peil der landbouwproducten van de Gemeenschap op een hoger niveau zou gebracht worden dan dit van de wereldprijzen. Dit zou het noodzakelijk maken een systeem van heffingen op te bouwen bij de invoer aan de buitengrens van de Gemeenschap, en een stabilisatie van de invoer en de bilaterale verplichtingen tegenover derde landen.

Deze tendenzen die zouden uitlopen op een soort « relatieve autarchie » houden een gevaar in. De kunstmatige richtingsprijzen binnen de Gemeenschap, zouden op een gegeven moment de overproductie in de hand kunnen werken. Dit brengt ons voor de paradox dat de aangroei van de produktie niet plaats vindt tegen verminderende kosten. De Gemeenschap zou dus in geval van occasionele overvloed goederen moeten exporteren tegen prijzen, waarvan men de concurrentiemogelijkheid zeker mag betwijfelen. Dit zou dan financiële tussenkomst vereisen, of in het kort: de produkten die beschermd worden door heffingen bij de invoer zouden op hun beurt moeten gesubsidieerd worden bij de uitvoer.

De stabilisatie van de invoer is zeker geen aanbevelenswaardig initiatief. Het gaat direct in tegen de vrijhandelsgedachte die de Gemeenschap op elk ogenblik proclameert. De houding der Verenigde Staten en van Canada is hier trouwens sprekend.

De hoge prijzen der basisprodukten, los van de wereldprijzen, moeten noodzakelijk een weerslag hebben op de concurrentiemogelijkheden van de verwerkende landbouwnijverheid, dit zowel binnen de Gemeenschap t.o.v. gelijkaardige produkten uit derde landen als op de markten buiten de Gemeenschap. Dit zou alweer met zich brengen dat de produktie dient te worden gesteund of dat voor deze produkten protectie aan de buitengrens wordt voorzien.

Het Plan Mansholt is dus in zijn geheel zeker niet toe te passen. Het is wel een vertrekpunt van waaruit men kan zoeken naar praktisch mogelijke verwezenlijkingen inzake landbouwbeleid. Het geheel van de beslissingen die werden getroffen inzake de versnelling van de integratie der landbouwmarkt moet men in dit perspectief zien en zij zijn dan ook slechts voorwaardelijk.

De vermindering der douanetarieven voor niet-geliberaliseerde landbouwprodukten, zou tegen 31 december van dit jaar 25 % moeten bedragen. Betreffende de contingenten zou tegen dezelfde datum, de omzetting moeten plaatsvinden van bilaterale in globale invoercontingenten en tevens zou de jaarlijkse verhoging met 20 % dan in werking treden. De eerste aanpassing van de nationale rechten voor landbouwprodukten volgens de regels van het Verdrag — dus zonder het gemeenschappelijk tarief voor de berekening te verlagen met 20 % — zou gebeuren einde 1961. Verder moeten tegen einde 1961 de leveringscontracten op lange termijn gesloten zijn, dit om het handelsverkeer te ontwikkelen.

Al deze maatregelen zullen nochtans slechts toegepast worden rekening houdend met het voornemen van de Raad om in speciale vergaderingen de voorstellen inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid te behandelen. Het voornaamste doel is tot een eerste oplossing te komen voor de moeilijkheden die voortvloeien uit de verschillen in het algemeen landbouwbeleid.

4. Beslissingen betreffende de versnelling van de economische integratie.

Naast de vaste richtlijnen die de Raad gaf omtrent de versnelling op het gebied van de douane-unie, be-

vestigt hij ook zijn voornemen zo spoedig mogelijk de versnelde uitvoering van het Verdrag voort te zetten ook in alle andere sectoren van de economische integratie. De Raad wil vooral de uitvoering van de sociale maatregelen bespoedigen, o.m. met betrekking tot de beroepsopleiding en het vrij verkeer van werknemers, de toepassing van stelsels van sociale veiligheid op de groepen van werknemers die hierbij het meeste belang hebben en de gelijke bezoldiging van mannelijk en vrouwelijk personeel.

De Raad wijst er ook op dat het noodzakelijk is, inzake concurrentie, vervoer en recht van vestiging een beleid te voeren dat het tempo van de ontwikkeling op de andere gebieden van de Gemeenschappelijke Markt volgt.

Bijzondere aandacht wordt er ook besteed aan de economische ontwikkeling van de geassocieerde landen en de gebieden overzee. De nodige maatregelen zullen vanzelfsprekend moeten getroffen worden opdat deze landen de voordelen van de associatie volledig zouden kunnen benutten.

D. Invloed van de versnelling op het prijsniveau en het concurrentievermogen van de Belgische economie.

Volgens een studie van de Nationale Bank van België, gebaseerd op het Franse voorstel, zou de verhoging van de kosten van levensonderhoud als gevolg van de versnelling van de afbraak der Europese douanerechten kunnen geraamd worden op 0,04 %.

Een onderzoek ingesteld door het Ministerie van Economische Zaken heeft uitgewezen dat er geen nadelige gevolgen te vrezen zijn voor de Belgische industrie in haar geheel, met inzonderheid van de voedingsnijverheid.

Immers de uitschakeling der kwantitatieve beperkingen bij de invoer van industriële produkten uit de partnerlanden kan slechts gunstige gevolgen hebben voor de Belgische industrie en haar exportmogelijkheden, aangezien dergelijke beperkingen in de andere landen veelvuldiger voorkomen dan in België.

Hoe vlugger de E.E.G. tot stand komt, hoe beter voor de Belgische industrie. Thans heeft deze laatste nog geen of geen al te grote achterstand op de concurrerende industrieën, maar als men langer wacht ontstaat het gevaar dat zekere sectoren in een verachterde positie komen te liggen door de gedane inspanningen in de partnerlanden.

V. Buitenlandse betrekkingen van de E.E.G.

A. In het kader van de E.O.E.S.

De ontwikkeling van de Gemeenschappelijke Markt blijkt dus duidelijk voldoening te schenken aan de landen van het Europa der Zes, zoals ten overvloede blijkt uit de « acceleratie-onderneming ».

Maar wat is hiertegenover de reactie der landen die niet deel uitmaken van dit Europa der Zes, omdat ze de economisch-politieke filosofie ervan niet kunnen aanvaarden, terwijl ze nochtans een druk handelsverkeer onderhouden met elk der Zes landen ?

Wat meer is, zijn vele der derde landen door andere internationale conventies gebonden met elk der Zes, contractuele banden waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. De belangrijkste dezer conventies zijn : de E.O.E.S. (18 landen) en de G.A.T.T. (35 landen).

Zelfs hebben sommige der derde landen van Europa op karakteristieke wijze gereageerd tegen het opzet

van de Gemeenschappelijke Markt der Zes en hebben op hun beurt een verweersactie ingezet bekend onder de naam van E.F.T.A.

Het is over deze reacties van het buitenland, die zo belangrijk zijn, vooral voor ons land, dat ik U op het einde van mijn betoog wil onderhouden.

De progressieve vermindering der douanetarieven tussen de Lid-Statens van de Europese Economische Gemeenschap brengt in feite een discriminatie met zich t.o.v. de landen niet-leden. Het is inderdaad zo, dat na de vermindering der douanetarieven met 10 %, een goed dat uitgevoerd wordt van de ene Lid-Staat naar de andere een preferentiële behandeling geniet ten overstaan van hetzelfde goed dat ingevoerd wordt uit een land dat geen lid is van de Gemeenschap.

Reeds voordat de onderhandelingen omtrent het Verdrag beëindigd waren, gaven de andere landen van de E.O.E.S. zich rekenschap van het gevaar dat een dergelijk preferentiële regime inhield, niet alleen voor hun eigen economie maar ook voor de verdere samenwerking in het kader van de E.O.E.S., die steunt op de non-discriminatie en de wederkerigheid. Het lag trouwens ook niet in de bedoeling der Zes om zich van hun andere partners af te scheiden, dit zou helemaal in strijd zijn met hun belangen, want men mag niet uit het oog verliezen dat ongeveer 70 % van de totale invoer der E.E.G.-landen van andere leden komt (voor België is dit percentage ongeveer 55 %) en wat de uitvoer betreft, deze gaat ongeveer voor 2/3 naar landen die geen lid zijn van de Gemeenschap (voor België is dit meer dan de helft). Nog andere redenen waarop we nu niet ingaan werken in dezelfde richting, zoals bv. het probleem der betalingsbalansen, de conjunctuurpolitiek en dgl.

Reeds in juli 1956 werd een werkgroep opgericht die de taak kreeg opgedragen de mogelijkheden te bestuderen om een Vrijhandelszone tot stand te brengen. Een Vrijhandelszone betekent dus een geografisch gebied binnen hetwelk de hindernissen die de handel belemmeren worden opgeruimd, maar waar er geen sprake is van een gemeenschappelijk douanetarief tegenover derde landen. Er is dus evenmin sprake van een gemeenschappelijke handelspolitiek, of van een harmonisatie van de economische, financiële en sociale politiek.

De besluiten van deze groep waren wel positief maar de werkzaamheden die er op volgden stootten op tal van technische moeilijkheden die de aanleiding waren tot een serie felle debatten tussen de Fransen en de Britten betreffende de omleiding van het handelsverkeer en het probleem van de herkomst der goederen.

In de E.O.E.S. groeide de onrust naarmate men de datum naderde waarop het Verdrag van Rome in gang zou treden en de eerste vermindering der douanetarieven met 10 % zou plaatsvinden. Er werden nochtans talrijke pogingen aangewend om toch tot een vergelijk te komen, onder meer door de heer Rey, Belgisch commissaris van de E.E.G. en door de Commissie. Al deze pogingen vertrokken van de idee om een voorlopig akkoord te sluiten voor 18 maand betreffende een verlaging van 10 % van de douanetarieven der industriële produkten in voege bij de 18 landen der E.O.E.S. Om uit het slop te geraken, werkte de E.E.G. toen, op initiatief van Benelux, een plan uit dat een aantal voorlopige maatregelen bevatte : de vermindering der douanetarieven der industriële produkten met 10 % zou worden toegestaan aan alle andere landen van de E.O.E.S. en de G.A.T.T. voor zover zij hoger zouden zijn dan het voorziene douanerecht in het gemeenschappelijk tarief; de verruiming der contingent met 20 % zou, onder voorwaarde van wederkerigheid uit-

gebreed worden tot al de E.O.E.S.-landen. Deze voorstellen werden aan de Raad der E.O.E.S. voorgelegd op 15 december 1958. Toen vroeg het Verenigd Koninkrijk dat de Zes hun contingenten ten belope van 3 % van de nationale produktie, op multilaterale basis zouden uitbreiden tot de andere landen. De Zes die over dit voorstel wilden nadenken vroegen hierop een wachttijd.

In de E.O.E.S. werden de onderhandelingen toen niet meer opgenomen, en geen nieuwe elementen schenen de moeilijkheden dichter bij een oplossing te brengen. De gerezen moeilijkheden betroffen vooral de omleiding van het handelsverkeer dat mogelijk werd door het ontbreken van een gemeenschappelijk buitentarief en de weigering van sommige landen om een harmonisatie der politiek te aanvaarden, vooral dan op het gebied der sociale reglementering (lonen, betaald verlof, overuren).

Nochtans kwamen de Benelux-landen in juli 1959 met een nieuw concreet voorstel op de proppen, nl. het uitbouwen van een vrije Markt der Achtien. Er werd voorgesteld een vergelijkende studie aan te vatten, produkt per produkt, in de hoop tot de vaststelling te komen dat de tarieven zo dicht bij elkaar liggen dat de omleiding in het handelsverkeer zou te verwaarlozen zijn.

België heeft dus een voortdurende inspanning geleverd om de samenwerking der Zes met de andere landen van de E.O.E.S. in de hand te werken. Van haar kant stelde de Commissie voor een Europese Contactcommissie op te richten om het probleem der Europese handelsbetrekkingen op te lossen. Dit probleem stelt zich nog scherper door de oprichting van de kleine vrijhandelszone (E.F.T.A.) door zeven Europese landen, met name het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Oostenrijk, Zwitserland en Portugal.

B. De Zeven of de E.F.T.A.

Zo komen we er dan toe iets te vertellen over de « European Free Trade Association » (E.F.T.A.). Deze werd ondertekend te Stockholm op 20 november 1959. De zeven landen die er aan deelnemen willen de handelsbelemmeringen die tussen hen bestaan opruimen, ook de bestaande douanetarieven. Er zal echter geen gemeenschappelijk douanetarief zijn of geen harmonisatie in de economische en sociale politiek. Op institutioneel gebied zal een Raad der Ministers de beslissingen nemen. De beslissingen werden eensgezind genomen, waarbij elk land over hetzelfde stemrecht beschikt. De Raad wordt bijgestaan door een secretariaat en de nodige organen en comité's zullen gecreëerd worden naargelang de noodzakelijkheid. Deze overeenkomst is dus zeer soepel en vergeleken bij het Verdrag van Rome lijkt het eerder een opsomming van principes en objectieven.

Velen beschouwen de E.F.T.A. bijna als een strijd-machine die opgebouwd werd onder impuls van de Britten om ze te gebruiken als een intimidatiemiddel tegenover de Zes.

De Belgische autoriteiten dienen thans de mogelijkheden te bestuderen van wederzijdse toegevingen tussen de Gemeenschappelijke Markt en de Zeven. In elk geval wensen ze het probleem niet te beperken als iets wat alleen Europa aanbelangt, want ook de handelsbetrekkingen met de Verenigde Staten van Amerika en met Canada hebben hun belang, zowel als de economische en de politieke betrekkingen met de onder-ontwikkelde gebieden. Er bestaat trouwens

een zeer ernstige reden om zich te haasten bij het vinden van een oplossing betreffende de samenwerking tussen de Zes en de andere landen, want hoe verder de Zes worden geïntegreerd, hoe moeilijker de samenwerking tussen de niet-leden en de Gemeenschappelijke Markt zal worden.

Er valt dus zeker geen tijd te verliezen, gezien de huidige vooruitzichten op een versnelling bij de uitvoering van het integratie-proces der Gemeenschappelijke Markt. (Zie Plan Dillon tot omvorming van de O.E.C.E. in de O.C.E.D.)

C. De E.E.G. en de G.A.T.T.

De betrekkingen met de organisatie van de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel (General Agreement on Tariffs and Trade) zijn voor de Gemeenschap van zeer bijzonder belang, gezien de rol die dit organisme vervult op het gebied van het internationale ruilverkeer.

Thans heerst er in de wereld een grote belangstelling voor deze betrekkingen doordat de eerste van deze maand de algemene G.A.T.T.-conferentie te Genève begonnen is. Het eerste deel van deze conferentie — tot einde december van dit jaar — zal besteed worden aan de problemen van de Europese Gemeenschappelijke Markt. Tijdens het tweede deel zal men zich bezig houden met het Amerikaans voorstel dat er op aanstuurt de douanetarieven tussen alle landen-leden van de G.A.T.T. met 20 % te verminderen.

De problemen betreffende het Verdrag van Rome vertonen in het kader van de G.A.T.T. een ander aspect dan elders in internationaal verband.

Elders heeft de Gemeenschap namelijk het hoofd moeten bieden aan aanvallen van derde landen inzake de economische repercussies van het Verdrag van Rome en heeft zij hierop geantwoord met argumenten van economische en pragmatische aard. In het kader van de Algemene Overeenkomst evenwel werd het probleem allereerst juridisch gezien, daar de G.A.T.T. een lichaam is dat een aantal verplichtingen vastlegt, o.a. inzake tolunies en vrijhandelsgebieden en dus praktisch een wetboek vormt waarvan de bepalingen, hoewel zij met een zekere soepelheid worden toegepast, moeten worden nageleefd.

Het eerste probleem dat zich na ondertekening van het Verdrag aan de Lid-Staten voordeed, bestond erin het Verdrag bij de leden van de G.A.T.T. in te leiden en aan te tonen dat het in overeenstemming was met artikel XXIV van de Algemene Overeenkomst. Daartoe werd een memorandum aan de leden van G.A.T.T. gericht, die aan de Lid-Staten een vragenlijst hebben gezonden, ten einde over het Verdrag nadere inlichtingen te ontvangen. Het Interim-Comité voor de Gemeenschappelijke Markt en Euratom heeft passende antwoorden opgesteld.

Tijdens de twaalfde zitting van de G.A.T.T. in oktober 1957 ontstond zich een uitvoerig juridisch en economisch debat over het Verdrag; verscheidene leden van de G.A.T.T. waren van mening dat het Verdrag zowel met de geest als met de letter van de Algemene Overeenkomst in strijd was. De Zes hebben dit met juridische argumenten bestreden en erop gewezen dat het Verdrag zowel een tolunie (voor de moederlanden) als een vrijhandelszone tussen de Lid-Staten en de met de Gemeenschap geassocieerde landen en gebieden overzee vormt, en dat deze beide structuren beantwoorden aan de eisen van artikel XXIV en derhalve van rechtswege door de leden van de G.A.T.T. moeten worden aanvaard. Daar aan het slot van deze zitting geen wijzi-

ging optrad in de onderscheiden standpunten, besloten de leden van de G.A.T.T. de studies te doen voortzetten omdat talrijke inlichtingen ontbraken over het gemeenschappelijk tarief en de tegenstanders der Zes om politieke redenen meenden het Verdrag van Rome niet te kunnen doen veroordelen zonder het gevaar te lopen dat de G.A.T.T. uiteen zou vallen.

Het Recescomité dat in april 1958 bijeen kwam, besloot het gesprek op een praktisch plan te brengen door gebruik te maken van raadplegingen tussen de leden van de G.A.T.T. De Raad stemde ermee in hieraan deel te nemen, hoewel derde landen niet in staat waren bewijzen van concrete schadegevallen te leveren. Deze raadplegingen hebben, zonder tot praktische resultaten te leiden, toch bijgedragen tot een verbetering van de verstandhouding in de G.A.T.T.

De debatten in de XIIIe zitting van mei 1959 verliepen in een aanzienlijk betere sfeer. Bij de tijdsfactor die reeds de heftigheid der reacties deed verminderen, vooral vanwege de onderlinge samenhang der Zes, kwam nog het feit dat men zich bewust werd van het algemeen verschijnsel der regionale integratie. Naast de Europese Gemeenschappelijke Markt bleek dit namelijk uit pogingen in de richting van een Europese vrijhandelszone, een Noordse Unie en een Latijns-Amerikaanse vrijhandelszone. Andere belangrijke vraagstukken begonnen verder de aandacht te vragen van de leden van de G.A.T.T. (protectionisme op landbouwgebied, ontwikkeling van de handel met ontwikkelingslanden, enz.).

Men hoopt dat de aan gang zijnde conferentie er in zal slagen een toenadering tot stand te brengen tussen de Zes en de Zeven. Daar de E.E.G.-landen thans als één geheel de andere G.A.T.T.-partners tegemoettreden zijn volledig nieuwe onderhandelingen over de bestaande tarieven nodig geworden. Er zullen tarieven van de zes landen verlaagd moeten worden om ze in overeenstemming te brengen met het gemeenschappelijk buitentarief van de gehele groep, terwijl er om die reden ook tariefverhogingen zullen moeten plaatsvinden. Daar deze tarieven reeds « gebonden » waren door vroeger gehouden G.A.T.T.-besprekingen, zal een verhoging opnieuw moeten besproken worden.

Maar hoe belangrijk deze onderhandelingen ook schijnen, toch zijn ze slechts een voorbereidende en onmisbare « zuivering », want het einddoel van de G.A.T.T. is en blijft steeds de volledige vrije wereldhandel.

VI. Actuele politieke problemen.

Gezien in het perspectief van de economische integratie van Europa, is het Verdrag van Rome, grondslag van de Gemeenschappelijke Markt der Zes, niet een eindpunt, maar een mijlpaal. Het einddoel moet blijven: de verhoging van de volkswelvaart door het verruimen van de internationale handel, het wegwerken der economische grenzen en hinderpalen, het verhogen der productiviteit.

De Gemeenschappelijke Markt der Zes is een belangrijke stap in deze richting, maar niet de enige noch de laatste.

De verdere uitbouw van de integratiegedachte en het beter benaderen van het einddoel schijnen mij te liggen, enerzijds in het perfectioneren van het « instrumentarium » door concentratie van de Europese instellingen en, anderzijds, in het verstevigen van de politieke wil der betrokken landen om te komen tot een gemeenschappelijk inzicht en tot verstandhouding met de andere landengroepen.

1. De fusie der drie Europese Gemeenschappen, nl. de Gemeenschappelijke Markt, de Euratom, de E.G.K.S., die dezelfde zes landen omsluiten, is wenselijk en mogelijk. Immers sommige problemen belangen twee of zelfs de drie gemeenschappen aan. Hierbij denken we dan vooral aan de energieproblemen. Alles wat de kolen aangaat ressorteert onder de E.G.K.S.; de atoomenergie wordt geregeld door Euratom, terwijl de andere energiebronnen onder het gezag van de Gemeenschappelijke Markt vallen. In ons land bijvoorbeeld worden zowel de E.G.K.S. als de E.E.G. aangesproken bij de uitwerking der plannen voor expansie en reconversie. Er is nog de actie van de Europese Investeringsbank bij het toekennen van de hulp voor economische expansie. Deze voorbeelden tonen zeker aan, dat aan de basis van de drie gespecialiseerde gemeenschappen een zelfde economische idee fundamenteel als grondslag ligt. De logica wijst dan ook in de richting van een hergroepering. In Europese kringen wordt men zich van dit probleem bewust en er wordt aangestuurd op een fusie van de uitvoerende organen der drie gemeenschappen. Het ogenblik waarop deze hergroepering werkelijkheid zal worden is echter afhankelijk van de politieke en economische omstandigheden in de toekomst.

2. De politieke wil is verder nodig om tot een verstandhouding te komen met de andere belangengroepen: t.t.z.: de landen aangesloten bij de E.F.T.A., van de E.O.E.S., van de G.A.T.T. Deze wil is tot uiting gekomen in het kader van de E.O.E.S. en de G.A.T.T..

Inderdaad, op de Atlantische Economische Conferentie van januari 1960 hebben de Verenigde Staten van Amerika en Canada de wens uitgedrukt lid te worden van de E.O.E.S.. Daarom was het nodig dit organisme om te vormen. Het werd gedoopt: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) (Organization for Economic Cooperation and Development - O.E.C.D.).

Twee tegenovergestelde tendensen kwamen tot uiting omtrent de invloed van de nieuwe organisatie op handelsgebied. Een compromis werd voorbereid door de « Vier Wijzen ».

Op de bijeenkomst der 21 (18 E.O.E.S.-landen, U.S.A., Canada en één vertegenwoordiger van de E.E.G.) die plaats vond op 22-23 juli i.l. werd er binnen het kader van de O.E.S.O. een « Comité voor uitwisseling » opgericht. Daar de O.E.S.O. het vroegst in werking kan treden tegen half 1961 werd ondertussen een « voorbereidend comité » opgericht. Dit laatste heeft de taak, de methode en de middelen te bepalen volgens dewelke het « Comité voor uitwisseling » zijn functies zal uitoefenen.

In het raam van de G.A.T.T. breekt de integratiegedachte thans langs alle kanten door; dit brengt het gevaar met zich dat steeds meer afzonderlijke blokken ontstaan. Daartegenover heeft de heer Dillon, Amerikaans vertegenwoordiger bij de G.A.T.T.-onderhandelingen, er op gewezen dat zijn regering besprekingen wil aangaan omtrent de verlaging der douane-tarieven. Hierbij zou gebruik gemaakt worden van de volmacht verleend aan de President der Verenigde Staten om vermindering toe te staan tot in 1962 op basis van wederkerigheid.

Hieruit blijkt dat een verstandhouding gezocht wordt en dat een basis hiervoor kan gevonden worden in de wederzijdse erkenning 1) van de objectieven die de zoëven vermelde internationale structures nastreven, 2) alsmede van de meningsverschillen die zij omtrent de toe te passen methode voorhouden.

In deze onderscheiden objectieven en benaderings-

wegen is er een gemeenschappelijke deler. Deze moet als vertrekpunt dienen van de onderhandelingen. Met geduld, begrip voor de moeilijkheden die reëel zijn en vooral met de *politieke* wil om te slagen moet het mogelijk zijn om vorderingen te maken en een oplossing te vinden voor de economisch-technische problemen, die al te dikwijls voorwendel waren om de besprekingen te doen afspringen.

Deze actieve coöperatie tussen de landen en landengroepen van Europa is noodzakelijk niet alleen omwille van de versteviging van hun interne economieën en de verhoging der volkswelvaart, maar ook om hun onafhankelijk bestaan te beveiligen in de wedloop naar de macht tussen de economische blokken van Oost en West.

Europa, zelfs economisch geïntegreerd, mag zich echter niet laten verleiden door autarkische verzuch-

tingen, op gevaar af zich te gaan afzonderen van de overige wereld. Hier denk ik vooral aan de zogenaamde onder- of minder ontwikkelde gebieden van Midden, Zuid- en Oost-Azië, Afrika, Zuid-Amerika. Deze gebieden hebben Europa nodig en Europa hen. De Gemeenschappelijke Markt des Zes heeft bij hen reeds wantrouwen en zelfs vijandigheid verwekt, dikwijls bij gebrek aan juist inzicht. Door een actieve politiek van bijstand en hulp, mits eerbiediging van hun nationaal gevoelen, kan het geïntegreerd Europa — het Europa der Zes, der 13 of der 18 — er in slagen, hun economische bondgenoot te worden, zonder verdacht te zijn van nationaal-colonialistische drijfverijen of van de machtspolitiek der huidige grootmachten, de Verenigde Staten van Amerika en Sovjet-Rusland.

In dit perspectief gezien, is er voor Europa een grootse toekomst in 't verschiet.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 4 juni 1959.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer - verslaggever : M. Moriamé.

Advokaat-generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Advokaten : Mrs. Van Rijn en De Bruyn.

**Arbeidsongeval op de weg van of naar het werk. —
Ongeval gebeurd door de fout van de arbeider. —
Geen vergoeding.**

Opdat een op de weg van of naar het werk overkomen ongeval krachtens de artt. 1 en 2 van het wetsbesluit van 13 december 1945 recht op de wettelijke forfaitaire vergoedingen ten laste van de werkgever zou verlenen, volstaat het niet, dat het ongeval een gevolg is van een ter gelegenheid of in de loop van de normale weg ontstaan risico. Er is vereist dat het ongeval voortspruit uit een met die weg onafscheidelijk verbonden risico, d.w.z. een risico, dat enig verband houdt met de noodzakelijkheid, waarin de arbeider zich bevindt om zich te verplaatsen teneinde zich naar de door art. 1 van voormeld wetsbesluit bedoelde plaatsen te begeven en ervan terug te keren.

Wanneer het ongeval gebeurd is door de fout van de arbeider en die fout vreemd is aan het met de normale weg onafscheidelijk verbonden risico, is geen vergoeding verschuldigd. (zie nader het arrest).

Podgornik t./ Caisse commune d'Assurance de l'Industrie charbonnier des Bassins de Charleroi et de la basse Sambre.

Gelet op het bestreden vonnis op 9 mei 1956 gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Charleroi, in hoger beroep uitspraak doende;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1 en 2 van de besluitwet van 13 december 1945 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit ongevallen die zich op de weg naar of van het werk voordoen, 1, 2 en 9 van de samengeschakelde wetten op de vergoeding der arbeidsongevallen (Koninklijk Besluit van 28 september 1931), gewijzigd, wat artikel 2 aangaat, door artikel 1 van

de wet van 10 juli 1951, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, van het principe van het gezag van het strafrechterlijk gewijsde zoals het namelijk neergelegd is in de artikelen 4 en 21 der wet van 17 april 1878, vormende de voorafgaande titel van het wetboek van rechtspleging in strafzaken en van artikel 97 van de Grondwet.

doordat het bestreden vonnis beslist heeft dat de aanranding waarvan aanlegger het slachtoffer was geweest in de loop van de normale weg die hij aflegde om zich van zijn verblijfplaats naar de plaats waar hij zijn werk verrichtte te begeven, geen ongeval was, dat zich voordeed op de weg naar of van het werk, om reden dat door in de door het vonnis gereleveerde feitelijke omstandigheden « feitelikheden te plegen op het autovoertuig van een weggebruiker, hetgeen bij deze een uiterst hardhandige reactie heeft veroorzaakt... appellant — hier aanlegger — als private persoon, juridisch onafhankelijk, heeft gehandeld en aldus getroffen werd door een ongeval dat niet te wijten is aan een risico onafscheidelijk met de normale weg verbonden... aangezien de handelingen van appellant generlei verband houden met de noodzakelijkheid waarin de arbeider verkeert om zich te verplaatsen ten einde zich naar de plaats van zijn werk te begeven »,

eerste onderdeel, dan wanneer daar de feitelikheden aan aanlegger verweten zelf uitgelokt werden door het ernstige risico voor een ongeval waaraan hij blootgesteld werd door de zware fout, bestraft door een vonnis der politierechtbank te Charleroi van 1 juli 1954, die de aanrander gepleegd had met overtreding van artikel 39 van het verkeersreglement (Koninklijk besluit van 1 februari 1934), het door artikel 2 van de besluitwet van 13 december 1945 bedoeld « enig verband » noodzakelijk bestond tussen het risico (en de fout erin begrepen) en de weg, en de vergoeding van de schadelijke gevolgen van de vechterij, door aanlegger geleden, bijgevolg op verweerster rustte, bij toepassing van de wetten betreffende de vergoeding van de arbeidsongevallen (schending van de in het middel aangeduide bepalingen van de besluitwet van 13 december 1945 en van de wetten samengeschakeld bij Koninklijk besluit van 28 september 1931),

tweede onderdeel, dan wanneer de feitenrechter de afwezigheid van dergelijk verband slechts heeft kun-

nen afleiden uit een onvolledige kennis of uit een onjuiste interpretatie der feiten, regelmatig door aanlegger aangevoerd in zijn conclusies en definitief bewezen door het strafvonnis waarnaar de bestreden beslissing bij overneming der motieven van de eerste rechter verwijst, en dat, bijgevolg, de rechter over de grond het gezag van het gewijsde dat aan voormeld vonnis verbonden is geschonden heeft en de bewijskracht van gezegde conclusies heeft miskend (schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk wetboek), of althans deze zonder voldoende antwoord heeft gelaten (schending van artikel 97 van de Grondwet),

derde onderdeel, dan wanneer de omstandigheid dat aanlegger, volgens het bestreden vonnis, « als private mens, juridisch onafhankelijk heeft gehandeld », in geen geval de weigering van een forfaitaire vergoeding kan rechtvaardigen welke de wetgever gesteund heeft op een begrip van sociale solidariteit, en niet op om het even welk verband van ondergeschiktheid (schending van de bepalingen in het middel aangeduid van de besluitwet van 13 december 1945 en van de samengeschatte wetten op de vergoeding van de arbeidsongevallen en van artikel 97 van de Grondwet) :

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat aanlegger door zijn oorspronkelijke vordering van verweerster de betaling vordert van de forfaitaire vergoedingen welke overeenkomen met de ongeschiktheid tot werken die hij ondergaan heeft ten gevolge van een op de weg van of naar het werk overkomen ongeval;

Overwegende dat, volgens de artikelen 1 en 2 van de besluitwet van 13 december 1945, opdat dergelijk ongeval recht zou verlenen op wettelijke forfaitaire vergoedingen ten laste van de werkgever, het niet volstaat, dat het het gevolg is van een risico dat ontstaan is ter gelegenheid of in de loop van de normale weg : er is vereist dat dit ongeval voortspuit uit een met die weg onafscheidelijk verbonden risico, dit wil zeggen een risico dat enig verband houdt met de noodzakelijkheid waarin de arbeider zich bevindt om zich te verplaatsen ten einde zich naar de door artikel 1 van voormelde besluitwet bedoelde plaatsen te begeven en ervan terug te keren;

Dat, inzonderheid, wanneer het ongeval gebeurd is door de fout van de werkman, geen enkele vergoeding verschuldigd is indien de fout vreemd is aan het met de normale weg onafscheidelijk verbonden risico;

Overwegende dat het bestreden vonnis hierop wijst dat, toen aanlegger op het punt stond in een tram te stappen om zich naar zijn werk te begeven, een automobilist, die de tram volgde, nogal laatstijdig blijven staan is, terzelfdertijd als de tramrijtuigen, alhoewel hij nochtans de voordeur van de motorwagen gans vrij liet voor het instappen van de reizigers, dat aanlegger de auto naderde en, terwijl hij de bestuurder beledigde, verscheidene vuistslagen gaf op de motorkap van het voertuig, waardoor hij gezegde motorkap een weinig indeukte, dat de automobilist dan aan aanlegger de slagen toebrengde welke de ongeschiktheid tot werken veroorzaakten en waarvoor de forfaitaire vergoeding gevorderd is;

Dat het ook nog releveert dat het de feitelikheden zijn die aanlegger op het voertuig van de automobilist gepleegd heeft die de hardhandige reactie van deze teweegbrachten;

Dat het bestreden vonnis, de feiten beoordelend naar

de verduidelijkingen welke het aan voormelde besluitwet voorafgaande verslag aan de Regent geeft over de « aard van het met de normale weg onafscheidelijk verbonden risico in geval van ongeval gebeurd door de fout van de werkman », impliciet doch zeker vaststelt dat het ongeval aan aanlegger te wijten is;

Overwegende dat, op de grondslag van die soevereine vaststellingen, de rechtbank beslist dat de foutieve handelingen van aanlegger generlei verband houden met de noodzakelijkheid voor de arbeider zich te verplaatsen om zich naar de plaats van zijn werk te begeven en dat het ongeval van aanlegger niet te wijten is aan een met de normale weg onafscheidelijk verbonden risico;

Overwegende dat het, zodoende, de in het middel aangeduide wetsbepalingen juist toepast;

Dat het middel, in dat onderdeel, naar recht faalt;

Over het tweede onderdeel :

Overwegende dat bij zijn conclusies in beroep, aanlegger deed gelden dat het zwaar risico voor een ongeval waaraan de overtreding van artikel 39 van de wegcode van 1 februari 1934 door aanlegger gepleegd hem blootgesteld had, menselijk zijn gebaar van woede heeft kunnen veroorzaken en dat de aanranding waarvan aanlegger het slachtoffer was haar oorsprong had in een twist zoals er zich dagelijks voordoen onder weggebruikers naar aanleiding van een ongeval of van een gevaar voor ongeval, daarmee willende beweren dat er enig verband bestond tussen de fout van aanlegger en de normale weg door deze gevolgd om zich naar zijn werk te begeven;

Overwegende dat door te releveren, door eigen motieven zowel als door die van de eerste rechter waarnaar het uitdrukkelijk verwijst, dat de automobilist een vrije ruimte gelaten had voor het in- en uitstappen van de reizigers, dat, door zijn handelwijze, aanlegger de hardhandige reactie van de automobilist heeft veroorzaakt en zich aldus blootgesteld heeft aan een persoonlijk risico dat volstrekt vreemd was aan de normale weg die hij aflegde, het bestreden vonnis, zonder de bewoordingen van de conclusies van aanlegger te miskennen, ze op gepaste wijze beantwoordt;

Overwegende dat de vaststelling van de feitenrechter, naar luid waarvan de automobilist een vrije ruimte gelaten heeft voor het in- en uitstappen van de reizigers, niet onverenigbaar is met de inhoud van het correctioneel vonnis waarbij de automobilist veroordeeld werd wegens inbreuk op artikel 39 van de wegcode van 1 februari 1934;

Dat het middel, in dit onderdeel, feitelijke grondslag mist;

Over het derde onderdeel :

Overwegende dat de in het middel gecritiseerde grond in verband moet gebracht worden met deze grond dat « de handelwijze van aanlegger » generlei verband houdt met de noodzakelijkheid voor de arbeider zich te verplaatsen ten einde zich naar de plaats van zijn werk te begeven;

Dat de rechtbank daardoor heeft willen zeggen dat, door, in de omstandigheden waarop zij wijst, feitelikheden te plegen op de weg van of naar het werk, aanlegger niet gehandeld heeft als een arbeider die in de noodzakelijkheid verkeerde zich te verplaatsen ten einde zich naar zijn werk te begeven;

Dat, aangezien het op een onjuiste interpretatie van het bestreden vonnis rust, het middel, in dit onderdeel, feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Gelet op de wet van 20 maart 1948, veroordeelt de verweerster tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 19 juni 1959.

Voorzitter-verslaggever : M. De Bersaques.

Advocaat-generaal : M. Depelchin.

Advocaten : Mrs. Van Leynseele en Simont.

Arbeidsongeval. — Bloedverwanten in de opgaande linie van een niet loontrekkende leerjongen kunnen geen aanspraak maken op de wettelijke vergoedingen.

De bloedverwanten in de opgaande linie van een niet loontrekkende leerjongen, die aan de gevolgen van een arbeidsongeval overlijdt, ook wanneer zij onder hetzelfde dak leven als het slachtoffer, kunnen geen aanspraak maken op de bij de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen voorziene vergoedingen.

Tupitti en Paisani t/ N.V.V Le Secours de Belgique.

Gelet op het vonnis gewezen in hoger beroep door de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt, op 23 december 1957;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1, 4, meer bepaald 4E, 6, lid acht van de wetten op de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen, samengeschaald bij koninklijk besluit van 28 september 1931;

doordat het bestreden vonnis aan eisers, ouders van Tomasso Tupitti, leerjongen die ingevolge een arbeidsongeval is gestorven, het recht ontzegt op de rente voorzien bij voormeld artikel 4 E, om de reden dat deze leerjongen geen salaris genoot en alhoewel het aanneemt dat het slachtoffer onder hetzelfde dak als zijn ouders inwoonde.

dan wanneer deze omstandigheid een vermoeden juris et de jure doet ontstaan dat de ouders van de wedde van hun zoon voordeel trokken met als gevolg dat zij recht hebben op de rente berekend op basis van voormeld artikel 6, 8e lid ;

Overwegende dat aanleggers, vader en moeder van een niet-loontrekkende leerjongen die aan de gevolgen van een arbeidsongeval overleden is, van verweerster, verzekeraarster van het bedrijfshoofd, de vergoedingen gevorderd hebben welke bepaald zijn in artikel 4-2° litt. C van de samengeordende wetten op de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen ; dat het bestreden vonnis die vordering afwijst om de in het middel aangeduide reden ;

Overwegende dat, naar luid van artikel 4 - 2°, letter E, lid 2, van bovengemelde wetten, de bloedverwanten in de opgaande linie op de vergoedingen alleen aanspraak kunnen maken indien zij rechtstreeks uit het loon van de getroffene voordeel trokken ;

Overwegende dat wanneer de getroffene generlei loon genoot, deze voorwaarde niet vervuld is ;

Overwegende dat, weliswaar, dezelfde tekst insgelijks bepaalt dat voormelde bloedverwanten aangezien worden als rechtstreeks uit het loon van de ge-

troffene voordeel getrokken hebbend wanneer zij onder hetzelfde dak leefden, en dat het bestreden vonnis vaststelt dat aanleggers onder hetzelfde dak leefden als hun zoon ;

Overwegende echter dat dit vermoeden niet enkel op het feit van het samenleven rust, doch tevens op het feit dat de getroffene een loon trok ; dat uit het eerste dezer feiten alleen de gevolgtrekking niet kan worden afgeleid dat de bloedverwanten rechtstreeks voordeel trokken uit een loon dat niet bestond ;

Overwegende dat aanleggers doen gelden dat artikel 6, lid 8, van de samengeordende wetten voorschrijft dat, wanneer het werkelijk loon van de overleden leerjongen lager is dan het gemiddeld loon van de andere meerderjarige en valide arbeiders in hetzelfde beroep, de vergoeding berekend wordt naar dit gemiddeld loon, zodat de wet, in dit geval reeds, aan de bloedverwanten in de opgaande linie vergoedingen toekent tot vervanging van voordelen die zij tijdens het leven van de getroffene niet genoten ;

Overwegende evenwel dat deze bepaling die enkel, in het daarin voorzien geval, de wijze omschrijft waarop het herstel dient te worden berekend wanneer een vergoeding verschuldigd is, de bepaling van artikel 4-2°, letter E, lid 2, niet kan in de weg staan, bepaling die de toekenning van de vergoedingen afhankelijk stelt van een voorafgaande voorwaarde, welke overigens de betekeniswijze ook zij welke moet toegepast worden wanneer die voorwaarde vervuld is ;

Waaruit volgt dat het bestreden vonnis, verre van de in het middel aangeduide wetsbepalingen te hebben geschonden, ze juist toegepast heeft ;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening ;

Doch, gelet op de wet van 20 maart 1948, veroordeelt verweerster tot de kosten.

Noot : Het bestreden vonnis van de Rechtbank te Hasselt d.d. 23 december 1957 verscheen in het R.W. 1958/59, 648.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer — 14 september 1959.

Voorzitter : M. De Clippele.

Raadsheer-verslaggever : M. Van Beirs.

Eerste Advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Scheepvaart. — Strekking van artikel 11bis van de politieverordening van de haven van de stad Gent betreffende het verhalen van zee- en binnenschepen.

Art. II bis van de politieverordening van de haven van de stad Gent verbiedt binnen de zeevaartinstelling van de haven andere sleepboten te gebruiken voor het verhalen (zogenamd « shiften ») van zee- en binnenschepen dan deze toebehorende aan de vergunninghouder van het monopolie van de sleepdienst. Niets laat toe te veronderstellen, dat dit artikel niet zou gelden wanneer, met de enige bedoeling om binnen dit gebied van de zeevaartinstellingen een schip van ligplaats te veranderen, dit schip langs een omweg buiten het gebied wordt geleid zonder nochtans daarbuiten een bepaalde ligplaats in te nemen.

N.V. Union de Remorquage et de Sauvetage b.p. t./
Willems.

Gelet op het bestreden vonnis, op 13 januari 1959 in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbank te Gent;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 3 van de wet van 27 september 1842, 11bis van de politieverordening der haven van de stad Gent, doordat, om te beslissen dat aanlegster zich aan de ten hare laste gelegde overtreding niet schuldig heeft gemaakt, het bestreden vonnis erop wijst dat twee sleepdiensten werden verricht en oordeelt dat beide sleepverrichtingen, afzonderlijk beschouwd, geen overtreding uitmaken van het in artikel 11bis uitgevaardigd verbod, dan wanneer het verhalen, zogenaamd «shiften» van zee- en binnenschepen, door bedoeld artikel uitdrukkelijk wordt verboden aan de eigenaars en kapiteins van de sleepboten, vreemd aan de vergunninghouder van het monopolie binnen de wateren van de zeevaartinstellingen, en doordat het vonnis beslist, dat waar het vaststaat dat de vaartuigen het duidelijk in de verordening omschreven gebied hebben verlaten en slechts nadien dit gebied zijn binnengevaren de stelling van de burgerlijke partij, volgens dewelke de sleepdienst verricht werd van Langerbrugge naar Rieme langs Zelzate om en dat er geen rekening dient gehouden met het verlaten van de zeevaartinstellingen, niet kan bijgetreden worden zonder aan bedoeld artikel 11bis, een draagwijdte te geven die het niet bezit, dan wanneer dit artikel het verhalen binnen de zeevaartinstellingen, door andere sleepboten dan deze toebehorende aan de vergunninghouder verbiedt;

Overwegende dat verweerder vervolgd was wegens inbreuk op artikel 11bis van de politieverordening van de haven van de stad Gent;

Overwegende immers dat het door dit artikel uitgevaardigd verbod andere sleepboten te gebruiken, voor het verhalen, zogenaamde «shiften», van zee- en binnenschepen, dan deze toebehorende aan de vergunninghouder van het monopolie van de sleepdienst uitsluitend de verwisseling van ligplaats binnen de zeevaartinstellingen van de haven betreft;

Overwegende dat, om te beslissen dat verweerder bedoeld verbod niet overtreden heeft, de rechter erop wijst dat zijn sleepboot het rijnschip «Louis» gesleept heeft «van uit Langerbrugge (binnen de waters van de zeevaartinstellingen) tot Zelzate (buiten de waters) en, nadien, van die laatste plaats af naar Rieme (binnen die waters)» om hieruit af te leiden «dat, derhalve, twee sleepdiensten werden verricht», de ene «van binnen de zeevaartinstellingen tot er buiten» en de tweede «van buiten naar binnen»;

Overwegende dat tegenover de stelling van de burgerlijke partij die aanvoerde dat de sleepdienst verricht werd van Langerbrugge naar Rieme langs Zelzate om en dat met het verlaten van de zeevaartinstellingen geen rekening dient gehouden te worden vermits dit alleen gedaan werd om de betaling van de verschuldigde sleepkosten te vermijden, de rechter zijn uiteenzetting van de feiten in verband met gemeld artikel 11bis steunt op de beweegredenen «dat, waar vaststaat dat de beide bedoelde vaartuigen het duidelijk in de verordening omschreven gebied hebben verlaten en slechts nadien dit gebied opnieuw zijn binnengevaren, nadat de verschuldigde rechten te Zelzate gekweten werden, de stelling van de burgerlijke partij niet kan bijgetreden worden zonder aan

het bedoeld artikel 11bis een draagwijdte te geven die het niet bezit»;

Overwegende echter dat niets in de bewoordingen van die bepaling, die van toepassing is wanneer een schip, binnen het gebied van de zeevaartinstellingen, van een ligplaats naar een andere ligplaats wordt gesleept, laat veronderstellen dat die toepassing uitgesloten zou worden wanneer met de enige bedoeling om binnen dit gebied een schip van ligplaats te veranderen dit schip langs een omweg buiten dit gebied wordt geleid zonder nochtans daarbuiten een bepaalde ligplaats in te nemen;

Overwegende derhalve dat het vonnis op een onjuiste interpretatie van gemeld artikel 11bis steunt; Dat het middel dus gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het over de burgerlijke vordering uitspraak doet;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar de correctionele rechtbank te Dendermonde, zetelende in hoger beroep. Legt de kosten ten laste van verweerder.

RAAD VAN STATE

4e Kamer — 26 april 1960.

Voorzitter : M. Lepage.

Raadsheren : MM. Mast en Buch.

Auditeur : M. Depondt.

Advokaten : MM. Duponcheel en Van Leynseele.

1. **Onteigening ten algemene nutte.** — Beroep tot vernietiging van het K.B. houdende machtiging tot onteigening.

W. 17 april 1835 en B.W. 3 februari 1947 betreffende onteigening ten algemene nutte. — Controle op de naleving der vormen behoort aan gewone rechtbanken.

2. **Geen bewijs van machtsafwending.**

3. **Een K.B. kan geldig beslissen dat een algemeen plan van aanleg, dient te worden herzien.**

4. **Bestreden K.B. niet strijdig met art. 1993 vlg. W. 27 juni 1956 op de huisvesting.**

5. **Draagwijdte van de beslissing van de gemeenteraad die een bepaald ontwerp en herzieningsplan verwerpt.**

1. *Zowel de wet 17 april 1835 betreffende de onteigening ten algemene nutte als de B.W. 3 februari 1947 tot instelling van een rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden kent de bevoegdheid om de wettelijkheid van de administratieve procedure na te gaan, aan de gewone rechter toe.*

2. *Het bewijs van machtsafwending wordt niet geleverd door de bewering dat er in een bepaalde gemeente geen woningtekort bestaat.*

3. *Een K.B. kan geldig beslissen dat een algemeen plan van aanleg, goedgekeurd door een vorig K.B. of besluit van de Regent, dient herzien te worden.*

4. *De gemeenteraad die een bepaald ontwerp van herzieningsplan verwerpt, neemt slechts een beslissing met beperkte draagwijdte.*

De Beaufort, Charles en cons. t./ 1. Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin en de Minister van Openbare Werken en van Wederopbouw; 2. de gemeente Avelgem.

Arrest nr. 7817.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 6 november 1956 waarbij de Nationale Maatschappij voor de huisvesting gemachtigd wordt om, bij wijze van onteigening te algemenen nutte, onroerende goederen, toebehorende aan verzoekers, te verwerven; dat het bestreden koninklijk besluit in het Belgisch Staatsblad van 2 december 1956 werd bekendgemaakt;

Overwegende dat verzoekers eigenaars zijn van onroerende goederen groot 4 ha, 16 a, 85 ca, gelegen te Avelgem (sectie A, nrs 492, 493, 741, 742 en 743 a); dat luidens het bij besluit van de Regent van 7 juni 1950 goedgekeurd algemeen plan van aanleg der gemeente Avelgem, deze onroerende goederen in een landbouwzone waren ingedeeld; dat een bijzonder plan van aanleg, door de gemeenteraadsbeslissingen van 25 mei en 1 juli 1955 goedgekeurd, de landbouwzone waarin de goederen van verzoekers waren ingedeeld, in een woonwijk omschiep; dat een koninklijk besluit d.d. 27 oktober 1955 besliste:

1) dat het algemeen plan van aanleg der gemeente Avelgem, goedgekeurd bij besluit van de Regent van 7 juni 1950, gedeeltelijk diende te worden herzien om het aanleggen van een wijk voor goedkope woningen aldaar mogelijk te maken;

2) dat de bepalingen van het besluit van 7 juni 1950 waarbij het algemeen plan werd goedgekeurd, dienovereenkomstig dienden te worden gewijzigd;

dat het ontwerp van wijziging van het algemeen plan van aanleg op 17 februari 1956 door de gemeenteraad voorlopig aanvaard, doch nadien op 6 april 1956 bij staking van stemmen verworpen werd; dat de Raad van State bij arresten van 25 juni 1957 de beroepen afwees welke werden ingesteld tegen de gemeenteraadsbeslissingen van 25 mei en 1 juli 1955 alsmede tegen het koninklijk besluit van 27 oktober 1955; dat het bestreden koninklijk besluit de Nationale Maatschappij voor de huisvesting machtigde tot het onteigenen van de aan verzoekers toebehorende gronden;

Overwegende dat in geval van gewone onteigening de eigenaar niet kan worden ontzet dan bij toepassing van de procedure bepaald bij de wet van 17 april 1835, betreffende de onteigening te algemenen nutte; dat artikel 4 van deze wet bepaalt dat de rechtbank van eerste aanleg oordeelt of de administratieve vormen die wettelijk aan de onteigening moeten voorafgaan wel werden nagekomen; dat deze aan de gewone rechtbanken door een uitdrukkelijke wettelijke bepaling toegekende bevoegdheid, die van de Raad van State uitsluit; dat de besluitwet van 3 februari 1947 tot instelling van een rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening te algemenen nutte de bevoegdheid van de gewone rechter om de wettelijkheid van de administratieve procedure na te gaan, niet heeft beperkt; dat hieruit volgt dat de Raad van State de bevoegdheid mist om kennis te nemen van de middelen welke verzoeker steunen op de niet-nakoming van artikel 1 van de besluitwet van 3 februari 1947;

Overwegende dat verzoekers aanvoeren dat het bestreden koninklijk besluit met machtsafwendings is genomen, daar er te Avelgem geen woningtekort bestaat;

Overwegende dat verzoekers beweren dat, aangezien,

volgens het algemeen plan van aanleg van 7 juni 1950, de kwestieuze gronden in een landbouwzone gelegen zijn, de Koning deze landbouwzone dient te eerbiedigen;

Overwegende dat dit middel niet opgaat; dat het koninklijk besluit van 27 oktober 1955, waarbij de herziening van het algemeen plan van aanleg beslist wordt, de bepalingen van het besluit van de Regent van 7 juni 1950 opheft wat de bestemming van de bedoelde gronden aangaat;

Overwegende dat verzoekers doen gelden dat het bestreden koninklijk besluit strijdig is met artikel 1, §§ 3 en volgende, van de wet van 27 juni 1956 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de huisvesting, alsook met het ministerieel besluit van 20 augustus 1948 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om aanleiding te geven tot het toekennen van de premieën ingesteld bij besluit van de Regent van 12 augustus 1948;

Overwegende dat dit middel terzake niet dienend is; dat verzoekers inderdaad niet aantonen hoe het bestreden koninklijk besluit strijdig zou zijn met de aangehaalde wettelijke en reglementaire bepalingen;

Overwegende dat verzoekers tenslotte betogen dat het bestreden koninklijk besluit inbreuk zou hebben gepleegd op de gemeenteraadsbeslissing d.d. 6 april 1956, die de herziening van het algemeen plan van aanleg zou hebben verworpen; dat verzoekers hieruit afleiden dat hun onroerende goederen definitief ingedeeld werden in een zone die, volgens de wil van de gemeenteraad, een landbouwzone diende te blijven;

Overwegende dat, zonder te hebben na te gaan in welke mate de gemeenteraad er toe gerechtigd zou zijn geweest op zijn beslissingen van 25 mei en 1 juli 1955 terug te komen, het terzake volstaat vast te stellen dat de gemeenteraadsbeslissing van 6 april 1956 de draagwijdte niet heeft die verzoekers eraan toe schrijven; dat deze beslissing er zich inderdaad toe beperkt een bepaald ontwerp van herzieningsplan te verwerpen; dat het middel niet opgaat,

Besluit :

Artikel 1.

Het beroep is verworpen.

Artikel 2.

De kosten, ten bedrage van vijfduizend tweehonderd vijftig frank, komen ten laste van de verzoekers.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer — 25 juni 1960

Voorzitter : M. Hodüm.

Raadsheren M.M. Liard en Roevens.

Advokaat-generaal : M. Cerckel.

Advokaten : Mrs. Van Dessel en Hendrickx.

1. Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel in verband met vorderingen uit verkeersongevallen. — Verbod de bepalingen van artikel 12 van de wet op de bevoegdheid ter zijde te stellen.

2. Wegverkeer. — Inhalen van een stilstaand voertuig.

1. De Rechtbank van Koophandel is onbevoegd om kennis te nemen van een vordering tot herstel van een uit een verkeersongeval voortvloeiende schade wanneer tijdens ditzelfde ongeval een der procespartijen gekwetst werd, ook wanneer deze partij uit-

drukkelijk van haar aanspraken op vergoeding deswege zou hebben afgezien. De absolute termen van art. 12, van de wet van 25 maart 1876, aangevuld door de wet van 27 maart 1891, staan in de weg voor een dergelijke uitbreiding van de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, die dan door de willekeur van een der partijen zou kunnen bepaald worden.

2. *Het inhalen van een stilstaand voertuig is niet noodzakelijk een manoeuvre in de zin van art. 17 van het Algemeen Verkeersreglement noch levert een onvoorzienbare hindernis op.*

Van Woensel t./ N.V. Compagnie Lacsoons

Gezien, in regelmatige uitgifte overgelegd, het niet betekend vonnis gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Leuven, op 28 januari 1958, waartegen op 27 maart 1958, binnen de wettelijke termijn, een naar de vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Bevoegdheid.

Aangezien de Rechtbank van Koophandel, ondanks het feit dat appellant persoonlijk bij het ongeval gekwetst werd, zich ten onrechte bevoegd verklaarde om van de vordering tot schadevergoeding, wegens herstellingskosten van auto en onbruikbaarheid derzelve, te kennen, om reden ter zake appellant, bij besluitschrift, uitdrukkelijk aan alle recht op vergoeding voor kwetsuren, voortvloeiende uit het ongeval zou verzaakt hebben.

Aangezien de absolute bewoordingen van artikel 12 van de wet van 25 maart 1876, aangevuld door de wet van 27 maart 1891, dergelijke interpretatie waarbij de willekeur van een der partijen de bevoegdheid der rechtbank determineren zou, bepaaldelijk uitsluit en de onmogelijkheid dat een vordering tot vergoeding van lichamelijke letselen nog zou ingesteld worden, niet kan volstaan om aan de Rechtbank van Koophandel bevoegdheid te verlenen in strijd met een wetsbepaling van openbare orde, indien één der partijen zelf kwetsuren heeft opgelopen.

Ten gronde.

Aangezien ten gronde appellant ter staving van zijn eis ten onrechte inroept dat de bestuurder van de truckauto een manoeuvre uitvoerde in de zin van artikel 17 van het Verkeersreglement, waardoor de normale gang van de andere bestuurder belet of gehinderd werd; dat de onregelmatige beweging van de trekauto een onvoorzienbare hindernis uitmaakte voor de gebruiker die hem volgde en die zijn inhalingsmanoeuvre reeds had begonnen;

Aangezien immers het voertuig van geïntimeerde vóór datgene van appellant op de weg reed en het inhalen van een stilstaand voertuig niet noodzakelijk een manoeuvre is in de zin van artikel 17 van het Verkeersreglement, noch een onvoorzienbare hindernis uitmaakt;

Aangezien bijgevolg geen fout ten laste van de aangestelde van geïntimeerde kan weerhouden worden, daar hij noch een plotse, noch een overbodig brede uitwijking deed, maar integendeel blijkt dat appellant zich onvoldoende vergewist had dat de baan op een voldoende afstand vrij was om vóór te steken zonder gevaar voor ongevallen en er zich blijkbaar geen rekenschap van gegeven had dat de trekauto, ter hoogte van de stilstaande wagen gekomen, deze op normale wijze links zou voorbijrijden;

Aangezien partijen ten gronde hebben geconclu-

deerd en de zaak in staat is om definitief bij een enkel arrest beslecht te worden;

Om deze redenen,

Het Hof, gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935; Rechtdoende op tegenspraak;

Alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzend;

Gehoord de heer advocaat-generaal J. Cerckel in zijn tegenstrijdig advies, betreffende de bevoegdheid, ter openbare zitting gegeven;

Ontvangt het beroep en erop rechtdoende, doet het vonnis waartegen beroep, te niet;

Wijzigend.

Zegt voor recht dat de Rechtbank van Koophandel te Leuven onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak;

De zaak tot zich trekkend, verklaart de eis van appellant ontvankelijk doch ongegrond; wijst appellant ervan af;

Veroordeelt appellant tot al de kosten van beide instanties.

NOOT : Zie het in dit nummer eveneens opgenomen arrest van dezelfde kamer en dezelfde datum inzake Vandermosen t/ Mutuelle Générale Française en cs.

Zie verder o.a. : G. Moyaert, De bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel inzake vorderingen hebbende als voorwerp vergoeding van schade veroorzaakt door ongevallen en de betekenis van art. 12 6° der wet van 25 maart 1876, R.W. 1952-53, 85 v.; Hof Gent, 16 juni 1951, met advies van advocaat-generaal Matthijs, R.W. 1951-52, 511 v.; Rb. Brugge, 30 april 1951, R.W. 1952-53, 216; Rb van Kooph. Gent, 12 februari 1952, R.W. 1952-53, 218.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer — 25 juni 1960

Voorzitter : M. Hodüm.

Raadsheren : M.M. Liard en Roevens.

Advokaat-generaal : M. Cerckel.

Advokaten : Mrs. Vandenbergh en Nelissen-Grade.

Onbevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel krachtens artikel 12, laatste lid, van de wet op de bevoegdheid, ook wanneer alleen herstel van materiële schade gevorderd wordt.

De absolute termen van art. 12 van de wet van 25 maart 1876, aangevuld door de wet van 27 maart 1891, wijzen er op, dat de wetgever de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel heeft willen uitsluiten telkens de vordering tot voorwerp heeft de vergoeding van de schade veroorzaakt door de dood van een persoon of door een lichamenlijk letsel of een ziekte. Het feit, dat de eiser alleen tot herstel van materiële schade gedagvaard heeft, sluit de mogelijkheid van een latere vordering wegens vergoeding van lichamenlijk letsel niet uit, zodat tegenstrijdige beslissingen kunnen gewezen worden.

Dergelijke geschillen ressorteren uitsluitend onder de bevoegdheid van de burgerlijke rechter.

Vandermosen t./ Mutuelle générale Française en cs.

Gezien, in regelmatige uitgifte overgelegd, het niet betekend vonnis van de rechtbank van Koophandel te

Leuven, gewezen op 2 september 1958, waartegen op 5 januari 1959, binnen de wettige termijn, een naar vorm regelmatig beroep werd aangetekend.

Aangezien vaststaat dat de schade, waarvan geïntimeerden betaling vorderen, respectievelijk de eerste geïntimeerde ten belope van 57.730 frank, welke zij in omnium-verzekering aan tweede geïntimeerde uitbetaald heeft wegens tegensprekelijk geraamde onkosten van herstelling en onkosten van depannage, en tweede geïntimeerde ten belope van 2700 frank als vergoeding wegens gebruikderving van de beschadigde auto, veroorzaakt werd bij een verkeersongeval, dat zich voordeed te Kessel-Lo, op 23 september 1956, en waarbij zekere Gilles, aangestelde van tweede geïntimeerde, tamelijk ernstig gekwetst werd, tengevolge waarvan hij werkonbekwaam was van 29 september 1956 tot 11 november 1956.

Aangezien appellant thans, voor het eerst in beroeps-aanleg voorhoudt dat de rechtbank van Koophandel onbevoegd was om kennis te nemen van de eis, gelet op art. 12 van de wet van 25 maart 1876, aangevuld door de wet van 27 maart 1891.

Aangezien de absolute bewoordingen van gezegde wetsbeschikking erop wijzen dat de wetgever een algemene onttrekking gewild heeft aan de bevoegdheid van de koop handelsrechtbanken, telkens de vordering tot voorwerp heeft de vergoeding van een schade veroorzaakt door de dood van een persoon, of door lichamelijk letsel of ziekte;

Aangezien het feit dat geïntimeerden uitsluitend in betaling van materiële schade gedagvaard hebben, de mogelijkheid niet uitsluit ener vordering vanwege de geleederde in betaling voor lichamelijk letsel, zodat tegenstrijdigheid van berechting mogelijk blijft.

Aangezien onderhavig geschil voortspuit uit de aanrijding van de aangestelde van tweede geïntimeerde door appellant en niet tot voorwerp heeft het herstel der aldus veroorzaakte schade of althans van een gedeelte ervan, te weten, de materiële schade;

Aangezien bijgevolg het geschil uitsluitend ressorteert onder de bevoegdheid der rechtbank van eerste aanleg;

Aangezien partijen ten gronde hebben geconcludeerd en de zaak in staat is om definitief beslecht te worden door een enkel arrest.

Aangezien ten opzichte der verantwoordelijkheid en der gevorderde bedragen, de eis van geïntimeerden, zoals gevormd in hun besluiten vóór het Hof, gegrond voorkomt.

Om deze redenen,

Het Hof,
gezien art. 24 der wet van 15 juni 1933 rechtdoende op tegenspraak,
alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzend;

Gehoord de heer advocaat-generaal J. Cerckel in zijn tegenstrijdig advies, uitsluitend betreffende de bevoegdheid, ter openbare zitting gegeven;

Ontvangt het beroep en er recht op doende:
doet het vonnis waartegen beroep te niet.

Wijzigend: zegt voor recht dat de rechtbank van Koophandel te Leuven onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak. De zaak tot zich trekkend, verklaart de eis van geïntimeerden ontvankelijk en gegrond zoals gevormd vóór het Hof, dienvolgens veroordeelt appellant tot betaling aan eerste geïntimeerde, de Mutuelle Française, de som van 57.730 frank en aan tweede geïntimeerde, de N.V. Ateliers et Fonderies de Zelem de som van 2700 frank;

Veroordeelt appellant te betalen de vergoedende interesten sedert 28 september 1956 tot 14 juni 1957 en de gerechtelijke interesten vanaf deze laatste datum.

Verwijst appellant tot al de kosten van beide gerechtsinstanties.

NOOT: Zie het in dit nummer eveneens opgenomen arrest van dezelfde kamer en dezelfde datum inzake Van Woensel t./ N.V. Compagnie Lacsoons.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 10 juni 1959.

Voorzitter: M. Vanparijs.

Raadsheren: M.M. Noest en Le Fevere de Ten Hove.
Advocaat-generaal: M. Matthys.

Advocaten: Mrs. Schepens en Vandecasteele.

P.V.B.A. — Betekenis van de aanwijzing van een stemgerechtigde bij verdeling van het eigendomsrecht over deelbewijzen tussen naakte eigenaars en vruchtgebruikers. — De beslissing van de algemene vergadering tot ontbinding en vereffening, ook wanneer zij later de verkoop of overdracht van onroerende goederen van de vennootschap ten gevolge heeft, moet niet ten kantore van de hypoteekbewaarder worden overgeschreven. — Onderhandse volmacht voldoende om een stemgerechtigde op de vergadering tot ontbinding en vereffening te vertegenwoordigen. — Benoeming, afstelling en beoordeling van de vereffenaars. — De ontbinding stelt van rechtswege een einde aan de functie van zaakvoerder.

Een beslissing van de algemene vergadering van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, waarbij een vruchtgebruikster aangeduid wordt om over de door haar echtgenoot nagelaten deelbewijzen « in akkoord met de naakte eigenaars » het stemrecht uit te oefenen, houdt geen wijziging in van de statuten dezer P.V.B.A.

Bij de splitsing van het eigendomsrecht van deelbewijzen in naakte eigendom en vruchtgebruik spruit de aanwijzing van de stemgerechtigde voort uit de overeenkomst tussen de gerechtigde in het eigendomsrecht. Krachtens artikel 124 van de wet op de vennootschappen is de vennootschap alleen gerechtigd de uitoefening van de aan de betrokken deelbewijzen gehechte rechten te schorsen « totdat één enkele persoon aangewezen zij als eigenaar van de deelbewijzen ten aanzien van de vennootschap ».

De beslissing van de algemene vergadering tot ontbinding en vereffening van een P.V.B.A., die geen overdracht of toewijzing van eigendomsrecht over onroerende goederen of van andere bij artikel 1 van de hypoteekwet voorziene rechten inhoudt, moet niet ten kantore van de hypoteekbewaarder worden overgeschreven.

Ook wanneer de ontbinding en vereffening voor gevolg heeft, dat onroerende goederen later moeten worden verkocht of overgedragen, houdt de beslissing tot ontbinding en vereffening deze verkoop of overdracht niet in noch brengt ze te weeg. Een vennootschap blijft toch na haar ontbinding met het oog op haar vereffening voortbestaan. Dit voortbestaan brengt ook mede, dat de deelbewijzen gedurende de vereffening roerend blijven. Zelfs

indien ingevolge de ontbinding de aard van de deelbewijzen wegens het onroerend vermogen van de vennootschap zouden ophouden roerend te zijn, zou de ontbinding nog geen overdracht van zakelijke onroerende rechten teweegbrengen.

De volmacht om een stemgerechtigde op de algemene vergadering tot ontbinding en vereffening van de vennootschap te vertegenwoordigen, mag onderhands zijn.

Het gemis van authenticiteit van de volmacht, waar deze pleegvorm voor de toepassing van art. 2 van de hypotheekwet vereist wordt, brengt niet de nietigheid mede van de akte waarvoor de volmacht diende doch alleen de niet tegenstelbaarheid van die akte aan te goeder trouw zijnde derden.

Krachtens artikel 179 van de wet op de vennootschappen worden de vereffenaars alleen dan door de rechter benoemd wanneer de vergadering der vennoten er niet toe komt die benoeming met de wettelijke vereiste meerderheid te doen.

De door de algemene vergadering benoemde vereffenaars van een vennootschap zijn in principe alleen aan dezelfde verantwoording verschuldigd en kunnen ook enkel door dit orgaan worden afgesteld.

De beoordeling van de morele en technische geschiktheid van de vereffenaars waarvan de benoeming aan de algemene vergadering statutair is toevertrouwd, kan geen aanleiding geven tot een gerechtelijke tussenkomst.

De regelmatige ontbinding en vereffening van een P.V.B.A. stelt van rechtswege een einde aan de functie van de zaakvoerder. Een opzegging van de zaakvoerder door de vereffenaars is overbodig.

Ghysbrechts

t/ Liem, Ggysbrechts, P.V.B.A. Gebroeders Ghysbrechts en Van der Mensbrugghe.

Gezien de stukken, o.m. de uitgifte van het aan-gevochten vonnis verleend door de Rechtbank van Koophandel te Gent op 30 januari 1958;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

1. Overwegende dat dit geding onafhankelijk is van de zaak ingeschreven onder n° 8729 van de algemene rol;

in het laatste geval, dat zich als het eerste situeert in het tijdsverloop, wordt een beslissing van de algemene vergadering van de P.V.B.A. «Gebroeders Ghysbrechts» dd. 24 mei 1956 aangevallen, waarbij appellant ontzet werd uit zijn ambt van bezoldigd beheerder van de vennootschap, en worden, op deze grondslag meerdere eisen gesteld door appellant, meer bepaald nietigverklaring van die beslissing, herstelling van appellant in zijn ambt en bezoldiging, ontbinding van de vennootschap wegens gebleken onenigheid tussen de vennoten, schadeloosstelling van appellant wegens vroegtijdige ontbinding en persoonlijke verantwoordelijkheid van Van der Mensbrugghe;

de zaak nummer 8730 is harerzijds wezenlijk een aanvechting van de beslissing dd. 9 april 1957 van de algemene vergadering van dezelfde P.V.B.A. waarbij tot de ontbinding en vereffening van de P.V.B.A. werd besloten en twee vereffenaars werden aangesteld (eerste en tweede geïntimeerde); tevens worden de handelingen van de vereffenaars bestreden als ongeldig, onregelmatig en bedrieglijk, de aanstelling van een boekhoudkundig expert wordt gevorderd alsook de gerechtelijke ontbinding van de P.V.B.A.;

Overwegende overigens dat het nut van de samenvoeging van de zaken 8730 en 8729 enkel bij de behan-

deling ten gronde zou kunnen voorhanden zijn; dat, zoals blijkt uit het arrest van heden in de zaak 8729, appellant berust heeft in het vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Gent dd. 3 januari 1957 en de geïntimeerden in dat geding de berusting inroepen; dat derhalve de samengevoegde behandeling ten gronde uitgesloten is;

Overwegende dat dan ook de samenvoeging niet vereist is met het oog op een goede rechtsbedeling;

2. Overwegende dat de beslissing dd. 21 juni 1951 van de algemene vergadering van de P.V.B.A. «Gebroeders Ghysbrechts» waarbij Mevrouw Maurice Ghysbrechts «in akkoord tussen de vruchtgebruikster en de naakte eigenaars» «aangeduid werd om het stemrecht uit te oefenen» over de 260 aandelen, welke nagelaten waren door wijlen haar echtgenoot en waarover zij het vruchtgebruik had, geen wijziging inhoudt van de standregelen van de P.V.B.A.;

dat het hier immers slechts ging om de toepassing van artikel 9 van de standregelen en artikel 124, derde lid van de vennootschapswet;

dat terloops dient aangestipt te worden dat de aanduiding van de stemgerechtigde, bij verdeling van de eigendom over maatschappelijke deelbewijzen tussen naakte eigenaar en vruchtgebruiker, voortspuit uit de overeenkomst tussen de gerechtigden in het eigendomsrecht en dat de vennootschap ingevolge artikel 124 van de vennootschapswet slechts gerechtigd is de uitoefening van de aan de betrokken deelbewijzen gehechte rechten te schorsen «totdat één enkele persoon aangewezen zij als eigenaar van de deelbewijzen ten aanzien van de vennootschap»;

dat de tussenkomst van de algemene vergadering dd. 21 juni 1951 aldus ten breedste genomen enkel kon strekken tot instemming van de andere vennoten met de gedane aanduiding van de stemgerechtigde over de 260 aandelen (vgl. A.P.R., tw. Vennootschappen (P. V. B. A.) nummers 124 en 237, R.P.D.B. v° Soc. Anonymes n° 1298 en 1299);

Overwegende dat appellant derhalve vruchteloos opwerpt dat de pleegvormen vereist voor de wijziging van de standregelen niet nageleefd werden in verband met voormelde algemene vergadering en de alsdan geacteerd aanduiding van de stemgerechtigde voor de 260 deelbewijzen;

Overwegende dat daarenboven dient aangestipt te worden dat appellant op de vergadering van 21 juni 1951 uitdrukkelijk instemde met voormelde aanduiding en het proces-verbaal van die vergadering zonder enigerlei voorbehoud ondertekende;

3. Overwegende dat de beslissing van de algemene vergadering van de P.V.B.A. dd. 9 april 1957, waarbij tot de ontbinding en vereffening van de vennootschap besloten werd, geen overdracht of toewijzing van eigendomsrecht over onroerende goederen of van andere rechten voorzien bij artikel 1 van de hypotheekwet inhield en derhalve niet in aanmerking kwam voor overschrijving op de hypotheekbewaring;

dat daarom de volmacht, gegeven door de hierboven vermelde vruchtgebruikster aan eerste geïntimeerde om haar op de algemene vergadering dd. 9 april 1957 te vertegenwoordigen, onderhands zijn mocht overeenkomstig de algemene regel ter zake (vgl. A.P.R. op cit. nummers 23 en 241);

Overwegende dat de ontbinding en vereffening van de P.V.B.A. «Gebroeders Ghysbrechts» weliswaar voor gevolg heeft dat sommige onroerende goederen naderhand zullen moeten verkocht of overgedragen worden; dat echter de beslissing tot ontbinding en vereffening die verkoop geenszins teweegbrengt noch hoe dan ook

inhoudt; dat ten deze toch dient in acht genomen te worden dat de vennootschap na de ontbinding voortduurt voor haar vereffening (art. 178 vennootschappenwet);

Overwegende dat dit voortduren blijkbaar meebrengt dat, in strijd met hetgeen appellant beweert, de deelbewijzen gedurende de vereffening roerend blijven (vgl. art. 529 B.W. Van Ryn, Princ. de droit comm. II, n° 1044, 1045, 1048 en 1053);

dat, moest zelfs, ingevolge de ontbinding, de aard van de deelbewijzen veranderen zodat deze deelbewijzen, gelet op het onroerend vermogen van de vennootschap, ophouden roerend te zijn, de ontbinding nog geen overdracht van zakelijke onroerende rechten te weegbrengen zou en geen aanleiding geven tot overschrijving bij toepassing van art. 1 van de hypotheekwet;

Overwegende overigens dat het gemis van authenticiteit van de volmacht, waar deze pleegvorm vereist wordt voor de toepassing van art. 2 van de hypotheekwet, de nietigheid niet meebrengt van de akte waartoe de volmacht diende, doch slechts de niet tegenstelbaarheid van die akte aan te goeder trouw zijnde derden (vgl. De Page, VII, tweede onderdeel, n° 1068);

dat derhalve het middel van appellant elke doelmatigheid mist in verband met de door hem gestelde vordering;

4. Overwegende dat, waar hierboven werd uitgemakt dat de 260 deelbewijzen voortkomende van wijlen Maurice Ghijsbrechts geldig aan de stemming deelnamen, waar voor de deelbewijzen van Schijnckel Julia, De Schepper Jeanne, Ghijsbrechts Georges, Carlos en Marie-Claire geldig gestemd werd (telkens 37 deelbewijzen), en waar al deze stemmen strekten tot de ontbinding van de P.V.B.A. en de benoeming van de eerste twee geïntimeerden als vereffenaars, overvloedig voldaan werd aan de vereisten van art. 70 van de vennootschappenwet in verband met het aanwezigheidsquorum: er zijn immers slechts 520 deelbewijzen;

Overwegende dienvolgens dat de gebeurlijk ongeldige deelname van de 38 deelbewijzen, voor dewelke gestemd werd door Van Der Mensbrugge Jean, geen invloed uitoefenen kon op de beslissingen getroffen op de algemene vergadering dd. 9 april 1957;

dat het derhalve geen nut opleveren kan voor de beslechting van het geschil de door appellant ten deze gehekeld ongeldigheid verder te onderzoeken;

5. Overwegende dat de wijziging aan de standregelen, waartoe besloten werd op de algemene vergadering dd. 9 april 1957, enkel meebrengt dat de zaakvoerders niet van rechtswege met de vereffening worden belast en dat de vereffenaars moeten aangeduid worden door de buitengewone, daartoe samengeroepen algemene vergadering;

dat deze algemene vergadering derhalve geldig een zaakvoerder of beheerder kan benoemen tot vereffenaar;

dat overigens eerste geïntimeerde geen zaakvoerder of beheerder was van de P.V.B.A. doch enkel lasthebber van de vennoot, Mevrouw Maurice Ghijsbrechts;

Overwegende derhalve dat de benoeming van eerste geïntimeerde als vereffenaar van de P.V.B.A. allerzijds regelmatig voorkomt;

6. Overwegende dat, waar de P.V.B.A. rechtsgeldig ontbonden werd bij beslissing van de buitengewone algemene vergadering dd. 9 april 1957 en alsdan op regelmatige wijze vereffenaars werden benoemd, er geen aanleiding is tot gerechtelijke ontbinding en vereffening van de P.V.B.A. en gerechtelijke aanstelling van een vereffenaar;

dat, ingevolge art. 179 van de vennootschappenwet, de rechter slechts de vereffenaars aanstelt indien de vergadering van de vennoten er niet toe komt die benoeming te doen met de wettelijke vereiste meerderheid (vgl. Van Ryn, op cit. II, n° 1067);

Overwegende dat door de algemene vergadering benoemde vereffenaars van een vennootschap in principe slechts verantwoording verschuldigd zijn aan de algemene vergadering en enkel door dit orgaan kunnen afgesteld worden;

dat de algemene vergadering van de P.V.B.A., gehouden op 6 juli 1957 in aanwezigheid van appellant en na kennisneming van zijn bezwaren en van de door hem op 25 juni 1957 uitgezonden dagvaarding, besloot tot «de voortzetting van de vereffening, de bekrachtiging der machten van de vereffenaars en de goedkeuring hunner werking tot nu toe...»;

Overwegende dat geen bewijs voorligt dat de algemene vergadering weigert haar macht tot afzetting uit te oefenen ofwel haar macht in welke richting ook afwendt of misbruikt;

Overwegende dat appellant vruchteloos de onvolledigheid van de inventaris dd. 25 mei 1957 inroept; dit stuk is de weergave van de vaststellingen van deurwaarder Vanderhaeghe Roger en houdt geen enkele verklaring in van de vereffenaars of van Van der Mensbrugge Jean — het werd reeds op 31 mei 1957 betekend aan appellant — op de keper beschouwd, zijn de in de inventaris door appellant gehekeld leemten van gering belang — deze leemten werden op de eerste opmerking vanwege appellant toegegeven en zonder verwijl aangevuld (stuk 14 van geïntimeerden);

dat aldus geen fout van de vereffenaars blijkt in verband met de inventaris;

Overwegende dat niets aanwijst dat de ontstentenis van balans — indien men aanneemt dat de vereffenaars geen balans opmaakten, hetgeen appellant niet bewijst, alhoewel hij zulks stellig zou kunnen doen, moest de ontstentenis metterdaad bestaan (vgl. art. 137 vennootschappenwet) — enigerlei nadeel berokkende of berokkenen kon aan appellant of dat zij enigermate met bedrog zou gepaard gaan;

Overwegende dat evenmin bewezen is dat de vereffening slechts fictief zou zijn en dat de «vereffenaars... in feite de vennootschap verder op volle toeren hebben laten draaien»;

dat inderdaad vooreerst tot een behoorlijke vereffening vereist was de lopende contracten van de vennootschap uit te voeren en dat daarenboven, vanzelfsprekend, een onderneming in activiteit merkbaar hogere kansen tot renderende verkoop van haar bedrijfsmateriaal en gebouwen geniet dan een stilgevallen nijverheidsinrichting;

dat, waar uit de eigen gegevens van appellant blijkt dat de verkoop in 1951, 6.548.647 frank, in 1952, 7.785.651 frank en in 1954, 7.150.665 frank bedroeg, het verkoopcijfer bereikt door de vereffenaars tussen april 1957 en einde januari 1958, met name 2.906.488 F — indien men aanneemt dat het bewezen is — typisch op likwidatie wijst; dat, meer nog, de door appellant zelf ingeroepen cijfers — gelet op hun geleidelijke vermindering en op de bestanddelen waaruit het bedrag voor januari 1958 samengesteld is — die likwidatie zeer scherp laten uitkomen tot aan het tenietgaan van de bedrijvigheid toe;

dat de omstandigheid dat een merkbaar grotere hoeveelheid hout in de verkopen betrokken zou geweest zijn dan vermeld op de inventaris dd. 25 mei 1957 vanzelfsprekend niets bewijst tegen de rechtzinnigheid van de vereffening noch van de inventaris: de uitvoering van de lopende contracten veronderstelt dat

gedurende de vereffening nieuw hout binnenkomt op oude aankopen en dat, om de aangegane verkopen na te leve, nieuwe aankopen van hout gedaan worden;

Overwegende dat appelllant overigens tegenstrijdig is met zijn eigen houding op de algemene vergadering van de P.V.B.A. dd. 21 december 1957, waar hij, tegen alle andere vennoten in, tegenstemde bij het voorstel tot stopzetting van de bedrijvigheid van de onderneming;

Overwegende dat geen enkel bewijs voorligt van het door appelllant ingeroepen overbrengen van de werkplaatsen buiten Sleidinge of van het voortzetten van de P.V.B.A. en misbruiken van haar naam door sommige geïntimeerden; J. Van der Mensbrugghe en C. Ghijbrechts baten een eigen bedrijf uit op eigen naam na het blijkbaar regelmatig beëindigen van hun activiteit in de P.V.B.A. «Gebroeders Ghijbrechts», de factuur Fouché dd. 5 december 1958 gaat terug op een bestelling gedaan door de P.V.B.A. in vereffening dd. 19 december 1957 en bewijst helemaal niets voor de stelling van appelllant;

Overwegende dat de beweringen van appelllant omtrent de onkundigheid van tweede geïntimeerde en de partijdigheid van eerste geïntimeerde als vereffenaars mogen worden voorbijgegaan;

dat terloops dient aangestipt te worden dat de vereffenaars blijk gaven van onpartijdigheid tegenover Van der Mensbrugghe Jean (vgl. Algemene vergadering van 21 december 1957, waar zij zich verzetten tegen het huren van de onderneming door Van der Mensbrugghe);

dat overigens de beoordeling van de technische en morele geschiktheid van de vereffenaars bij een vennootschap, waar de benoeming van de vereffenaars aan de algemene vergadering statutair werd toevertrouwd, geen aanleiding geven kan tot gerechtelijke tussenkomst;

Overwegende dat uit het proces-verbaal van de algemene vergadering dd. 21 december 1957 en uit het eraan gehecht likwidatieverslag blijkt dat de vereffenaars slechts betrachten hun taak te volbrengen binnens het raam van hun bevoegdheid, in overeenstemming met de overgrote meerderheid van al de vennoten en tot vrijwaring van de belangen van de deelgenoten en schuldeisers;

dat insgelijks dient aangestipt te worden dat de openbare verkoop van de nijverheidsinstelling beslist alle vereiste waarborgen biedt ook voor appelllant en dat hij evenzeer kans krijgen zou voordeel te halen uit een gebeurlijke lage prijs bij die verkoping;

Overwegende dat de eerste rechter op passende redenen, welke het Hof beaamt, beslist heeft dat appelllant artikel 191 van de vennootschappenwet niet kan inroepen;

dat er evenmin andere gronden voorhanden zijn tot aanstelling van «een boekhoudkundig expert om het beheer van de vereffenaars te onderzoeken» niets toont aan dat de algemene vergadering van de P.V.B.A. haar macht afwendt of misbruikt of weigert uit te oefenen;

Overwegende dat de beëindiging van de functie van appelllant als zaakvoerder van de P.V.B.A. van rechtswege volgt uit de hierboven besproken, regelmatige ontbinding en vereffening van de P.V.B.A., beslist door de algemene vergadering dd. 9 april 1957 (vgl. Van Ryn, op. cit., II, nr. 1050);

dat appelllant niet tot vereffenaar werd benoemd; dat derhalve de opzegging «voor zoveel nodig» ge-

geven aan appelllant door de vereffenaars op 27 april 1957, zonder meer overbodig voorkomt;

dat er evenwel geen reden is om die opzegging onbestaande of nietig te verklaren, vermits zij enkel een bevestiging is van een van rechtswege ontstane toestand;

Overwegende dat de beschouwingen van appelllant betreffende het bediendencontract in dit geding van belang ontbloeit zijn; dat de gedingstukken inderdaad uitwijzen dat het hier gaat om de opzegging «als beheerder» of juist gezegd als zaakvoerder van de P.V.B.A.: de opzeggingsbrief vermeldt «Uwe opzeg... als gerant der maatschappij», de dagvaarding gewaagt van «opzeg... als beheerder» en het is uitsluitend voormelde opzeggingsbrief die aangevochten wordt;

Overwegende overigens dat uit niets blijkt dat appelllant ooit bediende geweest is van de P.V.B.A. voor haar ontbinding (vgl. de beslissingen dd. 8 juli 1958 en 19 januari 1959 respectievelijk van de Werkrechtssraad en het Arbeidsgerechtshof te Gent);

Overwegende dat het past aan geïntimeerden akte te verlenen van hun voorbehoud ten gepasten tijde lastens appelllant vergoeding te eisen wegens lasterlijke beschuldigingen, en tevens wegens het verlies ondergaan door de vereffening ten gevolge van het verzet van appelllant tegen de openbare verkoping der maatschappelijke goederen;

Om deze redenen:

Het Hof,

wijzend op tegenspraak,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Alle andere of strijdige besluiten als niet gegrond verwerpend,

Verklaart appelllant ontvankelijk in zijn hoger beroep.

Verwerpt de vraag tot samenvoeging van de zaken ingeschreven onder nummers 8729 en 8730 van de algemene rol;

Houdt het hoger beroep voor ongegrond en bevestigt het aangevochten vonnis in al zijn beschikkingen;

Verleent akte aan geïntimeerden van hun voorbehoud ten gepaste tijde lastens appelllant vergoeding te eisen wegens lasterlijke beschuldigingen en tevens wegens het verlies ondergaan door de vereffening ten gevolge van het verzet van appelllant tegen de openbare verkoping van de maatschappelijke goederen.

Verwijst appelllant in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis — 3 december 1959.

Voorzitter: M. Rubens.

Rechters: MM. Deloof en Van Hecke.

Advokaten: Mrs. J. Dyck (loco L. Rombaut) en J. Den Haerynck.

Verantwoordelijkheid der ouders voor schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen. — Vereisten en omstandigheden.

Overeenkomstig artikel 1384 B.W. is de vader verantwoordelijk voor de schade veroorzaakt door zijn minderjarig kind dat bij hem inwoont. Wanneer de ouders gescheiden leven, en het minderjarig kind heeft steeds bij de moeder ingewoond, dan bestaat het vermoeden van verantwoordelijkheid van de ouders, gevolg van de plicht tot bewaking, slechts tegen de ouder die in feite de hoede over de minderjarige uitoefent, in casu derhalve tegen de moeder.

Het feit dat de vader na de echtscheiding de minderjarige steeds bij de moeder heeft gelaten, ofschoon de hoede aan hem was toevertrouwd, mag niet aangezien worden als een tekortkoming aan zijn plichten, met het gevolg dat het wettelijk vermoeden tegen hem bevestigd wordt en hij instaat voor de fouten door de minderjarige bedreven. De omstandigheden kunnen inderdaad zodanig geweest zijn dat in feite de minderjarige in zijn belang, beter bij de moeder bleef. Wanneer de rechtbank de feitelijke gegevens niet kent, heeft ze er niet over de oordelen.

C. t/ V.H.

Overwegende dat het beroep tijdig en in regelmatige vorm werd ingesteld en de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Overwegende dat geïntimeerde voor de eerste rechter heeft gedagvaard;

1° appellant, handelend zo in eigen naam als in hoedanigheid van wettige beheerder van de goederen en burgerlijk verantwoordelijk voor zijn minderjarige dochter;

2° dame C.M., echtgescheiden van appellant, handelend in eigen naam en in hoedanigheid van moeder van de minderjarige dochter;

3° echtgenoot in tweede echt van tweede gedaagde, zo in eigen naam als in hoedanigheid van hoofd van de wettige gemeenschap;

dat de eis strekte tot veroordeling van gedaagden om solidairlijk, hetzij in solidum, hetzij gezamenlijk, hetzij de ene bij gebreke aan de andere, aan verzekerer te betalen de som van F. 9.025,— samen met de verwijsintresten;

dat dit bedrag de schade vertegenwoordigde door geïntimeerde geleden ingevolge een verkeersongeval door de minderjarige, gesproken uit de echt van appellant met tweede gedaagde, veroorzaakt;

dat de eerste Rechter deze vordering inwilligde in zover zij gericht was tegen appellant, zowel in eigen naam als burgerlijk verantwoordelijk voor zijn dochter, als in zijn hoedanigheid van wettige beheerder over de goederen van zijn dochter;

Wat betreft de eis gericht tegen beroeper in zijn hoedanigheid van wettig beheerder over de goederen van zijn minderjarige dochter :

Overwegende dat uit het onderzoek, dat ter plaatse werd ingesteld onmiddellijk na het ongeval, er uit een bijkomende verklaring die door getuige werd afgelegd, gebleken is dat de minderjarige, wíjl zij op weg was naar school plots een straat heeft willen oversteken om haar zuster aan de overkant te vervoegen, dat zij geïntimeerde die per moto op de rijbaan reed derwijze heeft gehinderd dat hij gevallen is;

dat de fout in hoofde van de minderjarige vast staat en geen enkele onvoorzichtigheid geïntimeerde wordt aangewreven;

Overwegende dat het bedrag van de materiële schade niet wordt betwist; dat de morele schade voor pijnen en smarten, geschat op F. 5.000,— te recht door de eerste Rechter als billijk en geenszins overdreven geacht werd gezien het feit dat geïntimeerde na het ongeval gedurende een volle maand in het militair gasthuis diende te verblijven;

Overwegende dat het beroep voor wat dit gedeelte van de veroordeling betreft derhalve ongegrond is;

Wat betreft de eis gericht tegen beroeper in eigen naam als burgerlijk verantwoordelijk voor zijn dochter:

Overwegende dat appellant aanvoert dat zijn veroordeling in eigen naam als burgerlijk verantwoordelijk voor zijn dochter berust op een vergissing van de eerste Rechter;

Overwegende dat de eerste Rechter de persoonlijke verantwoordelijkheid van appellant heeft weerhouden omdat hij ter zitting erkend had dat, alhoewel de hoede van de minderjarige na echtscheiding aan hem werd toevertrouwd, appellant de minderjarige steeds bij de schuldige moeder heeft gelaten en zich van de opvoeding van de minderjarige niets had aangetrokken; dat de eerste Rechter hieruit meende te moeten besluiten « dat appellant aan zijn plicht van opvoeder te kort is gekomen, en zo het kind niet bij hem inwoont dit enkel het gevolg is van een tekortkoming aan zijn plichten, zodat het wettelijk vermoeden tegen hem bevestigd is en hij dan ook instaat voor de fouten door zijn dochter bedreven »;

Overwegende dat de eerste Rechter in de op eerste zicht laakbare houding van appellant (wettelijke vader) tegenover zijn minderjarige dochter, een grond heeft gezien om zijn persoonlijke verantwoordelijkheid te weerhouden;

Overwegende dat evenwel de redenen waarom appellant zijn kind na de echtscheiding niet heeft opgeëist, spijs dat hem de hoede over het kind door de Rechtbank verplichtend werd toevertrouwd, niet gekend zijn; dat de omstandigheden derwijze kunnen geweest zijn dat in feite de minderjarige, in zijn belang, beter bij zijn moeder bleef; dat de Rechtbank de feitelijke gegevens niet kent en er ter zake niet over te oordelen heeft;

dat de eerste Rechter uit het oog verloren heeft dat de verantwoordelijkheid van de ouders alleen dan kan weerhouden wanneer de minderjarige kinderen bij hen inwonen; dat ter zake de minderjarige niet bij appellant maar steeds bij haar moeder heeft ingewoond; dat het vermoeden van verantwoordelijkheid van de ouders, gevolg van de plicht tot bewaking, maar bestaat tegen de ouder die in feite de hoede over de minderjarige uitoefent. (De Page II, 973 B); dat hoogstens zou kunnen beweerd dat appellant persoonlijk een fout zou hebben begaan indien hij, spijs het feit dat hem de hoede over de minderjarige werd opgedragen, zijn dochter bij haar moeder had gelaten, wel wetende dat deze de opvoeding verwaarloosde.

dat ter zake al deze theoretische beschouwingen nopens de verantwoordelijkheid van de ouders overbodig zijn; dat de door de minderjarige begane onvoorzichtigheid niet eens het gevolg is van een gebrekkige opvoeding noch van een gebrek aan bewaking, zodat zij niet van aard was de verantwoordelijkheid van de ouders in eigen naam ter sprake te kunnen brengen;

dat uit de feiten blijkt dat de minderjarige zich in gezelschap van haar zuster naar school begaf, hetgeen er op wijst dat aan de minderjarige een behoorlijke opvoeding gegeven werd; dat het ook normaal voorkomt dat een kind van ± 15 jaar zonder geleide van een ouder naar school gaat;

Overwegende dat de burgerlijke verantwoordelijkheid van appellant ter zake derhalve niet bewezen is;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Rechtsdoende in hoger beroep en op tegenspraak;
Alle verdere en strijdige besluiten verwerpen.

Na er over beraadslaagd te hebben;

Ontvangt het beroep, verklaart het gedeeltelijk gegrond;

Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre het appellant veroordeelde in eigen naam als burgerlijk verantwoordelijk voor zijn dochter;

Bevestigt het bestreden vonnis voor het overige;

Veroordeelt beroeper in zijn hoedanigheid van wettelijke beheerder over de goederen van zijn minderjarige dochter tot de helft van de kosten van het beroep en beroepene tot de andere helft van deze kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer — 1 september 1960.

Voorzitter: M. Aelterman.

Rechters: M.M. Wijckaert en d'Udekem d'Acoz

Referendaris: M. Van Hauwermeiren.

Advokaten: Mrs. Debra, Bauwens en De Meester.

Brandverzekering. — Interpretatie van een polisbeding betreffende de aangifte door de verzekerde van de verandering van zijn woonplaats en de verplaatsing der verzekerde voorwerpen.

Wanneer de brandpolis dit bedingt moet de verzekeraar de verzekerde kennis geven van de verandering van zijn woonplaats en de verplaatsing der verzekerde voorwerpen. Dit beding moet echter in redelijke en billijke zin worden toegepast en mag de verzekeraar niet tot voorwendsel dienen om bij de geringste door de verzekerde te goeder trouw begane vergissing zijn aanspraak op vergoeding van de brandschade van de hand te doen wijzen.

De al dan niet verzwaaring van het risico geldt hierbij als criterium. Daarenboven moet de polis op ondubbelzinnige wijze worden opgemaakt.

De Maesschalck R. t./ N.V. Nationale Verzekeringsmaatschappij De Belgische Leeuw en
De Maesschalck W.

Overwegende dat de vordering strekt tot het betalen van 225.780 frank meer de intresten en de kosten, onder voorbehoud van verdere gebeurlijke schade, brandschade gedekt door brandpolis n° 191102 van 20 juli 1956 (inboedel, radio, koopwaren, auto's enz...) brand van 4 augustus 1959;

Overwegende dat de verzekeringsmaatschappij weigert die schade te betalen omdat er woonstverandering van de verzekerde geweest is en verplaatsing der verzekerde meubelen, zonder voorafgaande verwittiging vanwege de eiser;

Overwegende dat er dient opgemerkt dat de eiser eerst verzekerd was bij gedaagde met als adres: Moriaanstraat, 126, Ledeberg (polis n° 184.507 van 28 juli 1953) dat de eiser daarna tijdelijk verbleef in de Eugène Zettermanstraat, 29, te Gentbrugge, in de onmiddellijke nabijheid van de Moriaanstraat; dat de eiser die woonstverandering deed kennen en de bedragen van de verzekering vermeerderde; dat hij daarna terugkwam naar de Moriaanstraat, 126, te Ledeberg en dat de verhoogde verzekerde bedragen bleven bestaan;

dat de eiser regelmatig de premieën voortbetaalde; dat de laatste premie geïnd werd door de post op het

adres Moriaanstraat, 126; dat de verzekerde zijn nieuwe verandering van adres liet kennen aan de heer De Maesschalck Walter, handelaar in ijzerwaren, doch die ook tussenpersoon geweest was ter gelegenheid van het sluiten der verzekeringscontracten, en die hij meende agent te zijn van de vennootschap; dat hij dan ook die heer De Maesschalck in de zaak geroepen heeft, voor zoveel nodig, doch niet aandringt daar het schijnt te blijken dat die heer geen agent was van de vennootschap;

Overwegende dat in beginsel na het sluiten van een contract, de verzekerde de feiten die het risico wijzigen niet moet signaleren aan de verzekeringsmaatschappij; dat de Wetgever zulks niet heeft willen verklaren, omdat de verzekeringsmaatschappijen zich zouden hebben kunnen verschuilen achter geringe wijzigingen in de toestand om zich aan de betaling van schade te onttrekken;

Overwegende echter dat de vrijheid der overeenkomsten bleef bestaan en dat alle maatschappijen in hun contracten voorzien dat de verplaatsing der verzekerde voorwerpen moet gesignaleerd worden op straffe van verval; (zie L. Fredericq, Assurances, blz. 355: « On enseigne généralement qu'après la conclusion du contrat le preneur d'assurances n'est pas tenu de signaler à l'assureur les faits de nature à modifier... le risque — zie ook Begerem en De Baets 429 — Beltjens art. 31 n° 9 en 10 — La Chambre n'a pas imposé cette obligation... Il était préférable de s'en rapporter à la liberté des conventions... En fait, toutes les polices mettent à charge de l'assuré l'obligation de faire des déclarations complémentaires concernant l'aggravation du risque, et ce sous peine de déchéance »);

Overwegende dat in de praktijk dus en in beginsel de verplaatsing van de verzekerde voorwerpen dient vermeld en medegedeeld aan de verzekeraar (zie onder meer Rép. Prat., T. I, blz. 527 — assurances terrestres, n° 90 en 91 — Moniteur des assurances, 1 dec. 1919, 568, 15 februari 1920, 103 en 15 dec. 1923, 547, H.R. Brussel, 18 april 1910, Jur. Comm. Bruxelles, 449, Parijs, 14 juni 1877, jur. gén. des ass. terrestres, t. II, blz. 548);

Overwegende echter dat deze principes moeten toegepast worden met mate en billijkheid en het voorwendsel niet mogen worden voor de verzekeraars om zich bij de minste afwijking aan de uitvoering van hun verplichting tot vergoeding der schade te onttrekken, wanneer door de verzekerde te goeder trouw gehandeld werd;

Overwegende dat er dient opgemerkt dat de bovenvermelde rechtspraak vooral wijst op gevallen waar het risico gestegen was, zodat de verzekeraar de verzekering niet zou aangegaan hebben (minstens mits dezelfde premie) hadde hij het nieuw risico gekend;

Overwegende dat hier in zake er geen kwestie is van verhoging van het risico, wel integendeel vermits de premies werden verhoogd bij de tijdelijke verhuizing en op hetzelfde verhoogde bedrag gebleven waren en betaald werden, en dat geen enkel bestanddeel der zaak toelaat te zeggen dat het gevaar van brand of de waarde, of de hoeveelheid der verzekerde goederen gestegen waren; dat het lokaal en de buurt goed gekend waren door de verzekeraar vermits datzelfde lokaal door de vroegere polis (mits een lagere premie) verzekerd waren geweest, zodat er niet kan gezegd worden dat de verzekeraar een voor hem onbekend risico verzekerde;

Overwegende dat uit het feit dat de wederzijdse verplichtingen ingeval van verplaatsing der voorwerpen spruiten, niet uit de wet, maar uit de conventionele

voorwaarden der polis; dat dienvolgens deze voorwaarden op de meest duidelijke wijze dienen uitgedrukt en niet mogen vatbaar zijn voor enige twijfel, wat in zake niet vlkomen het geval was, vermits een onnauwkeurige punctuatie in artikel 8 van de polis bij het eerste zicht en voor iemand die zich niet toelegt op een bijzondere studie van «het inzicht» van de verzekeraar, aan de verzekerde toelaat te menen wat hij letterlijk leest in dat artikel 8 te weten: «Indien de verzekerde voorwerpen overgebracht worden naar andere plaatsen dan degene in de polis vermeld, volgt hem de verzekering»; punt komma: t.w. einde van de zin — en dan begint een nieuwe volzin waar er sprake is van de burgerlijke verantwoordelijkheid — pompierskosten — enz... gevolgd, zonder punctuatie, van de vermelding dat deze (laatste?) verzekering slechts uitwerking heeft na verklaring der verplaatsing aan de maatschappij;

Overwegende dat deze bewoordingen dus twijfel laten bestaan nopens de draagwijdte en betekenis van artikel 8, ten allerminst voor een gewoon verzekerde die weliswaar de wet moet kennen, doch voor het overige zich dient te houden aan de contractuele verbintenissen zoals zij beschreven staan in de overeenkomst;

Overwegende dat die bewoordingen hem dus konden laten geloven dat de verzekering de voorwerpen «volgde» en dat de aandacht van die verzekerde dus niet getrokken was geweest op de volstrekte noodzakelijkheid van het signaleren der verplaatsing; dat in geval van twijfel de contracten dienen uitgelegd in het voordeel van deze die zich verbindt; dat het de verzekeringsmaatschappij behoort haar contracten op duidelijke en ondubbelzinnige manier op te stellen, wat met enkele lichte wijzigingen aan het opstellen van artikel 8 had kunnen verwezenlijkt worden;

Overwegende dat het bewijs dat dit artikel 8 aan duidelijkheid mangelt spruit uit het feit dat de verweerster een ganse bladzijde beredeneringen nodig heeft om het uit te leggen, wat men van een normale verzekerde niet kan eisen;

Overwegende dat daarbij komt dat in zake de verzekerde ontegensprekelijk gehandeld heeft met volledige goede trouw; dat hij wél zijn woonstverandering vermeld had, hoewel hij kon denken dat de polis hem zulks niet uitdrukkelijk oplegde; dat hij weliswaar die verklaring gedaan had aan de bemiddelaar — die thans eigenlijk geen regelmatige «agent» schijnt te zijn van de vennootschap, maar dat daaruit blijkt dat hij geen bedrieglijk inzicht had, t.w. zijn woonstverandering te verzwijgen;

— dat het feit dat hij integendeel een hogere premie betaalde dan vroeger deze goede trouw nog bevestigt, en bewijst dat door de verhuizing het risico niet was gestegen, wat tenslotte het criterium moet zijn om te weten of de vennootschap de vergoeding mag weigeren;

Overwegende dat de verzekerde des te meer meende in orde te zijn met die woonstverandering dat de premie (hoewel verzonden door de vennootschap naar de Zettermanstrat, 29) in de Mriaanstraat t.w. op het nieuw adres door de postbode aangeboden en geïnd werd, dat zulks niet bewijst dat de verzekeringsmaatschappij op de hoogte was van de woonstverandering (Jur. Gén. des assi terrestres, t. II, blz. 548) maar wél dat de verzekerde die verplaatsing niet had willen verzwijgen;

Overwegende dat er ook geen verband zou bestaan tussen de vergissing van eiser of liever de samenloop van omstandigheden die zijn vergissing of zijn verzuim

hebben veroorzaakt) en een «schade» welke de verweerster zou beweren te hebben ondergaan; dat er overigens geen sprake kon zijn van «schade» vermits de verplichting om de vergoeding te betalen spruit uit het verzekeringscontract en niet uit een zagezegd verzuim van de eiser;

Overwegende dat dienvolgens de voorwaarden der polis dienen toegepast waar zij verklaren dat «de verzekering polis n° 191102 de verplaatste voorwerpen volgt»;

Overwegende dat er 225.780 frank geëist wordt maar dat de verweerster verklaart dat de schade tegensprekelijk opgenomen werd voor 216.680 frank — wat inderdaad blijkt uit en getekend akkoord dd. 21 augustus 1959; dat de eiser mondeling verklard heeft zijn vordering op 216.680 frank te verminderen;

Wat de heer De Maesschalck betreft:

Overwegende dat het niet bewezen is dat deze verweerder mandataris was van de N.V. Nationale Verzekeringsmaatschappij De Belgische Leeuw;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpend;

Stelt de heer De Maesschalck Walter buiten de zaak;

Veroordeelt de verweerster N.V. Nationale Verzekeringsmaatschappij De Belgische Leeuw om aan de eiser te betalen de som van 216.680 frank meer de gerechtelijke intresten;

Verwijst verweerster in de kosten van het geding, voorlopig begroot op 2.020 frank, registratie- en expeditierechten niet inbegrepen;

Geeft akte aan de eiser van zijn voorbehoud om verdere schade te vorderen;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs elk verhaal en zonder borg.

BOEKBESPREKING

Prof. Dr. Paul Ghysbrecht. — Dieptepsychologie, psychologie van het zelfbedrog. Uitgeverij «Ontwikkeling», Antwerpen, 1960, 157 blz.

Dit voortreffelijk werk geeft op een bondige en zeer overzichtelijke wijze een inzicht in de dieptepsychologie, een tak van de psychologische wetenschap die zich met en na Freud heeft ontwikkeld.

Wat dient onder dieptepsychologie verstaan te worden? Dit begrip duidt het geheel der psychologische leerscholen aan die de onbewuste verschijnselen in de mens naar waarde schatten.

Het doel der dieptepsychologie is de verzoening van het neurotisch individu met de gemeenschap en met de evenmens. De neurose wordt algemeen erkend als zijnde een tijdens het leven verworven gemoedstoornis.

Over de middelen ter verwezenlijking van dit doel ontspannen zich onmiddellijk meningsverschillen die aanleiding gaven tot het ontstaan van verschillende leerscholen, wier werkwijze en behandelingsmethode door de auteur op synthetische wijze worden beschreven.

Drie basisrichtingen beheersen de dieptepsychologie: de psychoanalyse van Sigmund Freud, vader van de dieptepsychologie, de Individualpsychologie van Alfred Adler en de analytische psychologie van Carl Gustaf Jung. Verdere niet te onderschatten theorieën werden opgebouwd door Wilhelm Stekel, Otto Rank,

Sandor Ferenczi, Wilhelm Reich, Franz Alexander en Carl Ransom Rogers.

Van iedere richting wordt in een vlotte stijl de methode beschreven die ter verwezenlijking van het beoogde doel wordt aangewend.

In dit alles is de invloed van Freud ontzaglijk geweest. Wij weten wel dat zijn theorieën thans minder bijval hebben of zelfs aangevallen worden. Hoe kan het anders op een gebied dat door hem werd ontdekt en voor het eerst grondig werd bestudeerd, daar waar latere proefondervindelijke onderzoeken en ontdekkingen het verkeerde of de overdrijvingen van de oorspronkelijke ideeën en werkwijzen hebben aangetoond. Freud heeft het terrein ontgonnen, zijn leerlingen en opvolgers hebben het bewerkt en vruchtbaar gemaakt.

Het is in het licht van deze beschouwingen dat men het volgend hoofdstuk dient te lezen over de sociaalpsychologische bijdrage van Freud die later een reactie uitlokte van de anthropologen en de kulturalistische dieptepsychologen.

Een planmatige vergelijking tussen deze strekkingen wordt door de schrijver met succes getrokken.

Het laatste hoofdstuk levert het bewijs dat een belangrijk studieterrain gelegen is in het grensgebied tussen de dieptepsychologie en de existentiële filosofie waarbij de existentiële psychoanalyse van Jean-Paul Sartre besproken wordt, alsmede de psychiatrische Dasseinsanalyse van Binswanger, de Existenzanalyse van Victor Frankl, zonder de fenomeenanalyse van Husserl te vergeten.

Tot zover dit theoretisch gedeelte van het werk waarbij wij vooral de verdiensten wensen te onderstrepen van de auteur die er in geslaagd is de behandelde stof op een ideale wijze te condenseren en toch klaar en volledig te blijven, zodat men zich na de lektuur voldaan kan verklaren met de overweging dat men in een kort bestek het probleem van de dieptepsychologie in al zijn verschillende aspecten heeft geassimileerd.

Wat ons eveneens aangenaam heeft verrast, is de vaststelling dat Prof. Ghysbrecht zijn beschrijvingen heeft doorspekt met eigen inzichten en opvattingen, die in het kader van het werk natuurlijk niet konden uitgewerkt of verantwoord worden, doch die duidelijk lieten aanvoelen dat hij uitgerust met een scherpe kijk op de dingen in staat is de kern van elk gesteld probleem te vatten en desgevallend een opbouwende en praktisch bruikbare kritiek te voeren, dit vooral met het oog op de nagestreefde hervorming der maatschappelijke structuren.

Het heeft ons derhalve niet verwonderd te vernemen dat het in de bedoeling van de auteur ligt in een volgend werk een psychologische wereldbeschouwing te brengen die leiden zal naar een humanistische levensopvatting, welke een menselijke zinverlening betracht en een basis zal leveren voor een menselijke moraal.

Prof. Ghysbrecht heeft verder ook ingezien dat talrijke praktische taken uit de dieptepsychologie kunnen afgeleid worden. Hij somt er verschillende op in zijn slotbeschouwingen. Eén van deze taken ligt besloten in de invloed die de dieptepsychologie kan uitoefenen op het strafrecht.

Daarom was het een uitstekend opzet het artikel dat over dit vraagstuk reeds verschenen is in het Rechtskundig Weekblad opnieuw in bijlage in het werk te publiceren.

Deze uiteenzetting bevat een zeer konstruktieve en verantwoorde poging tot hervorming van het strafrecht en van het strafprocesrecht.

In het strafrecht is de huidige tendenz in verschillende landen aldus dat een straf of een maatregel niet meer zou opgelegd worden op grond van een eventuele vatbaarheid voor toerekening, maar wel op basis van de voor de misdadiger beste behandelingsmethode.

Het volgens Soloviev drievoudig doel van het strafrecht, nl. het recht van het slachtoffer op bescherming, het recht van de maatschappij op veiligheid en het recht van de misdadiger op terechtwijzing en verbetering, zou volgens Prof. Ghysbrecht het best kunnen verwezenlijkt worden door een strafrechtsproces in twee fasen: een eerste fase waarbij de objektieve schuld zou worden vastgesteld, een tweede tijdens welke deskundigen zouden worden geraadpleegd, ten einde het recht van de maatschappij te verzoenen met het recht van de dader op terechtwijzing en verbetering. Op een ogenblik dat een beslissing over de al dan niet vatbaarheid voor toerekening van een misdadiger dikwijls scpetisch wordt onthaald en dat ten allen kante de werking en de inrichting van de psychiatrische commissies aangevallen wordt, verdient het zoeven besproken voorstel van de schrijver de volle aandacht van hen die met het probleem der hervorming in dit kader begaan zijn.

Wij menen dat het boek van Prof. Ghysbrecht ongetwijfeld enkele herdrukken te gemoet gaat, omdat het een merkwaardige handleiding is, die zowel door de student als door de man van de praktijk d.i. de magistraat en de advocaat, van de huidige en de komende generatie, zal gelezen en verwerkt worden.

De Vlaamse wetenschap werd een standaardwerk rijker.

Mr. William Lambrechts.

BALIELEVEN

Plechtige Openingszitting van de Conferentie der Jonge Balie te Brugge

Op zaterdag 1 oktober werd de jaarlijkse openingszitting gehouden in de zeer mooie gehoorzaal van het gerechtshof te Brugge. Met zijn opmerkelijke schilderstukken, schitterend mobiel en zachtglanzend corduaans goudleer vormde deze zaal een uiterst waardig kader.

Mr. Paul Ducheyne, Voorzitter der Conferentie, mocht de Heer Stafhouder en de Raad der Orde, oud-stafhouder Biltris, Voorzitter der Federatie, de Heer Voorzitter der Rechtbank, de Heer Prokureur des Konings, een talrijke afvaardiging van zusterconferenties, en een belangrijk aantal magistraten en confraters begroeten. Hij trok gans speciaal de aandacht op de aanwezigheid — een eerste maal in de geschiedenis zijner Conferentie — van de Deken der Orde van Middelburg en de Voorzitter der Jonge Balie te Amsterdam.

Aan Mr. Johan Verhaeghe, een jonge confrater der Brugse Balie, werd dan het woord gegeven. Spreker zou ons onderhouden over « Onverdeelde nalatenschappen ». Onmiddellijk beperkte hij zijn opzet tot een uiterst fijne, en in detail doorgevoerde studie van het artikel 815 Bwb. Zijn klare taal en gebonden gedachtengang maakten het volgen zijner voordracht bijzonder aangenaam. In tegenstelling met zoveel andere voordrachtgevers, beperkte Mr. Verhaeghe zich niet tot kritiek maar had hij zijn voorstellen « de lege ferenda » zó reeds bij de hand.

Niet enkel het applaus van de toehoorders, doch

ook de konstruktieve, ja lovende kritiek van de Heer Stafhouder, Mr. Kervijn de Marcke ten Driessche kwamen de voordrachtgever belonen voor zijn inspanningen.

Al de aanwezigen werden vervolgens op een receptie vergast. Tot slot van deze dag werd in een groot restaurant een uiterst geslaagd feestmaal ingericht, waaraan zeer veel confraters, naast een ganse reeks genodigden, deelnamen.

J. M.

Conferentie der Jonge Balie te Mechelen

Het bestuur van de Conferentie der Jonge Balie te Mechelen is samengesteld als volgt:

Voorzitter: Mr. Frans Adriaenssens, Leermarkt 19, Mechelen.

Ondervoorzitter: Mr. Van de Velde Luc, Merodestraat 40, Mechelen.

Secretaris: Mr. De Nijs Fernand, Kaboutersstraat 3, Mechelen.

De openingszitting der Conferentie zal plaats hebben op zaterdag 22 oktober 1960, te 17 uur, in de Raadszaal van het Stadhuis te Mechelen.

Als spreker werd uitgenodigd Prof. Emer. P. M. Orban, stafhouder der balie van Dendermonde, dewelke zal handelen en kritische beschouwingen geven over de wet van 30 april 1958 betreffende de wederzijdse rechten en plichten der echtgenoten.

NECROLOGIE

Stafhouder Eugène Soudan

Op tachtigjarige leeftijd is oud-stafhouder Eugène Soudan overleden. De laatste jaren leefde hij teruggetrokken. Hij heeft echter in de vóóroorlogse periode een zeer belangrijke rol vervuld in de Belgische politiek en in het rechtsleven van ons land. Hij maakte lange jaren deel uit van het Parlement en was achtereenvolgens lid van Kamer en Senaat. Hij was verschillende malen minister, ook van justitie. Hij is gedurende lange tijd burgemeester geweest der stad Ronse, zijn geboorteplaats. Hij was hoogleraar aan de universiteit te Brussel, waar hij het burgerlijk procesrecht doceerde en hij was uiteindelijk ook stafhouder der balie van Brussel.

Mr. Eugène Soudan was een mens van zeer hoogstaande levenswandel; al zijn daden waren geïnspireerd door hoge idealen. Hij was ook een man met sterk karakter, wat hem tijdens de oorlogsjaren een langdurig verblijf kostte in het concentratiekamp te Buchenwald. Hij was bij dit alles de beminnelijkheid zelve.

In een Vlaams juridisch tijdschrift dient bij zijn verscheiden vooral onderlijnd te worden dat de betreunde overledene, die leefde in een franstalige sfeer, steeds op de meest objectieve wijze de Vlaamse problemen heeft beoordeeld en, enkel gedreven door rechtvaardigheidszin, op belangrijke wijze heeft medegeholpen aan het tot stand komen der vervlaamsing van het gerecht. De wet van 15 juni 1935 werd behandeld in de Senaat terwijl hij Minister van justitie was; hij heeft daar deze wet tegen de nijdigste aanvallen der fransgezinden met waardigheid en loyauteit verdedigd. Dit is hem in verschillende Brusselse milieu's kwalijk genomen geworden. De Vlamingen zullen hem er eeuwig dankbaar voor blijven en met eerbied het aandenken bewaren aan deze wijze en rechtvaardige man.

R. V.

MEDEDELINGEN

Vrije Universiteit te Brussel

De Vrije Universiteit te Brussel kondigt de vacature aan van de hiernavolgende cursussen:

In de Rechtsfaculteit:

- Volkenrecht, in de Franse taal (30 uren);
- Volkenrecht, in de Nederlandse taal (30 uren);
- Internationale organisatie (gespecialiseerd), in de Franse taal;
- Internationale organisatie (gespecialiseerd), in de Nederlandse taal.

De aanvragen van de kandidaten met curriculum vitae moeten toegezonden worden vóór 20 oktober 1960 aan de Heer Rector van de Universiteit, Fr. Rooseveltlaan 50.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie jrg. 1960 - n° 7-8:

Wetgeving.

Algemeen fiscaal Tijdschrift jrg. 1960 - n° 1:

Belastingstelsels in de Euromarkt. — Algemeenheden. — Inkomstenbelastingen. — Taxes met inkomstenbelastingen gelijkgesteld. — Indirekte staatsbelastingen. — Internationale overeenkomsten. — Buitenlandse belastingen.

Politica jrg. 1960 - n° 3:

F. Lehouck, Volk en Leger. — L. Van Outrive, Monografie van een gemeente, Kritiek van de statistische bronnen in België.

Tijdschrift voor gemeenterecht jrg. 1960 - n° 9:

Tuchtstraffen. — Aanbesteding. — Benoeming. — Goederen. — Hinderlijke bedrijven. — Leurhandel. — Onderwijs. — Onteigening ten algemene nutte. — Ontvangers. — Openbare Onderstand.

De Gemeente jrg. 1960 - n° 9:

J. Vandenbossche, De gemeentelijke kontrakten voor werken en leveringen (1° deel). — F. Vanden Brande, Het Gemeentekrediet van België. — «Een eeuw in dienst van het land». — H. A. Brasz, Interne bestuursproblemen in Nederland. — H. Cooreman, De Organisatie van het verkeer.

Nederlands Juristenblad jrg. 1960 - n° 33:

W. Diamand, Schadevergoeding voor Nederlandse nazislachtoffers. — J. W. Keiser, Tegemoetkoming in de schade ten gevolge van het kapverbod krachtens het ontwerp boswet.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie jrg. 1960 - n° 4645:

L. Lancée, De betekenis van de devaluatie-arresten (I). — W. M. Th. Adriaansens, Interregionaal huwelijksrecht. — K. N. Korteweg, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Zakenrecht (I).

Ars Aequi jrg. 1960 - n° 10:

F. R. Van der Laken, Kiesdrempel vs. kiesdeler. — W. G. Verkruisen, Wetgeving. — J. Wiarda, Antwoord rechtsvraag 53.

Journal des Tribunaux jrg. 1960 - n° 4289:

E. de La Court, Considérations sur la justice de paix.

Revue de Droit familial, jrg. 1960 - n° 3:

Wetgeving. — Rechtspraak.

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'étranger jrg. 1960 - n° 4:

Claude-Henri Vignes, Le pouvoir de substitution.